

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejemam:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v prtljiku levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izveniš nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterstopna pet vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6-50	celo leto K 35—
na mesec 2-30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Iz državnega zbora.

Dunaj, 28. okt.

Avstrijski parlament ima novo specialiteto — sejo popravkov. Zbornišni poslovnik dovoljuje, da se smejo na koncu razprave oglašiti poslanci k »stvarnim popravkom« oziroma od debaterjev tekom razprave izrečenih trditve. Je to nekaj parlamentarni § 19., ki se običajno tudi skoraj popolnoma tako uporablja kakor časniki popravki. Tudi stvarni popravki so že opetovano služili kot obstrukcionistično sredstvo, toda njih uporaba je bila dosedaj znatno omejena. Rusini pa so — reči se mora, nemalo po zaslugi »deloželnih« strank — razvili popravkarsko teorijo do nezasišne popolnosti ter jo usposobili, da jim služi kot glavno obstrukcijsko sredstvo. Njihova obstrukcija se giba že skoraj popolnoma izven okvirja stvarne debate, ter je parlamentarizmu v pravi zasmeh. Od ranega jutra do večera so »stvarno popravljali« trije rusinski poslanci gospodje Leon Lewickij, Onyszkiewicz in Syngaliewicz — zbornica in predsedništvo pa so apatično poslušali. Baš to pa je, da se niti »deloželna« večina, niti prezidij ne upata nastopiti proti efektivnemu zlorabljanju poslovnika in parlamentarnega običaja tam, kjer bi bilo to stvarno utemeljeno.

Današnji stvarni popravkarji niso govorili k stvari, temveč razpravljali o vseh mogočih in nemogočih stvareh. Taka izvajanja so pri naših laksnih parlamentarnih navadah pristopna sicer v razpravi, nikakor pa ne v štadiju, kjer gre le za korigiranje v debati izrečenih trditve. Ves ustroj našega parlamentarizma je na ta način poveden ad absurdum.

Krivda ne zadene toliko Rusinov, ki pač smejo porabiti vsako priliko in možnost, ki se jim nudi. Krivda zadene marveč v prvi vrsti one, ki jim to priliko nudijo, jim to možnost dajejo. Nediscipliniranost državnega zbora, neiskrenost delavolnih strank je dospela do vrhunca. Te stranke bi rade, da bi se finančna reforma kar sama od sebe napravila, imajo pa tako malo samozaupanja, da se bojijo posledic ostrejšega nastopa

proti obstrukcionistom tudi tam, kjer bi bil stvarno utemeljen. Danes se zopet silno mnogo sušlja o »veliki akciji«, vodijo se dogovori o močnem udarcu proti Rusinom, toda strah pred posledicami še vedno prevladuje. Pač pa bi rade nekatere stranke s tem bojem proti obstrukciji napravile svojo posebno kupčijo. Nemci iščejo večino, ki bi naj odklonila otvoritev debate o odgovoru ministrskega predsednika na češko interpelacijo glede uvedbe komisarijata na Češkem. Grof Stürgkh je seveda član te parlamentarne zarote, ki naj prepreči parlamentarno razpravo o najvažnejšem političnem in ustavnem dogodku zadnjih let, o katerem govori ves svet. Samo poklicani forum, naš parlament, naj molči. — Nemci pravijo, da bi debata o vzpostavi češkega komisarijata situacijo še bolj poslabšala, finančno reformo še bolj zavlekla.

Ta nemški izgovor je piškav. Ves parlament ve dobro, da se nahaja ključ situacije v rokah rusinskih poslancev, od katerih je v prvi vrsti odvisna usoda finančnega programa. Rusini pa so danes svojo obstrukcijo baš radi tega postrili, ker so izvedeli, da hoče zbornica takoj po sprejetju davka na šumeča vina razpravljati o davku na žganje, oziroma celo o vseh ostalih finančnih predlogah zaeno.

Rusini stoje na stališču, da izvedenje finančne reforme pod nikakim pogojem ne dopustijo, dokler ne bo rešeno galsko reformno vprašanje. Oni izjavljajo, da zadene vsa krivda Poljake, oziroma one poljske stranke, ki so razbile pod vodstvom galskih škofov svojočasno že skoraj perfektni kompromis, ne priznavajo več stvarne podlage tega kompromisa, temveč se vračajo k starim radikalnejšim zahtevam: mesto 28% 33 $\frac{1}{3}$ % vseh mandatov, mesto dva med 7 dež. odborniki, tri med osmimi i. t. d. Rusinske zahteve bi se dalo morda zopet reducirati v prejšnji kompromisni okvir, toda poljski klerikalci in Vsepoljaki vztrajajo v svojem sovraštvu proti pravičnemu in poštenemu sporazumu obeh narodov. Jutri se pripelje galski namestnik, vitez Korytowski, toda upanje, da se mu posreči doseči uspehe, ni baš veliko.

Kriza se plazi po dvoranah in kuloarijih. Dopoldan je bil grof Stürgkh pri cesarju. Poročati je moral, kako neugoden je zopet parlamentarni in notranjepolitični značaj. Če bi hotel biti popolnoma iskren, bi se moral pred vladarjem v prvi vrsti sam potrkati na prsa: mea culpa.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 28. oktobra.

Župan otvori ob 6. sejo občinskega sveta.

Za overovatelja zapisnika imenuje občinska svetnika gg. Malija in Jegliča.

Svojo odsotnost je opravičil občinski svetn. g. Elbert. Kakor izvem v svojo žalost, tudi zdravstveno stanje občinskega svetnika g. Štruklja še vedno ni dobro.

Župan poda nato sledeče poročilo:

Došel je dopis c. kr. deželne predsednika, da je izreklo Nj. veličanstvo mestni občini ljubljanski zahvalo za udanostno izjavo povodom rojstnega dneva. Udeležil sem se 4. oktobra maše ob priliki cesarjevega rojstnega dneva, podžupan se je udeležil maše 17. oktobra v Zvezdi povodom proslave zmage pri Lipkem. Korno poveljništvo v Gradcu je izreklo mestni občini ljubljanski posebno priznanje za iniciativni nastop mesta povodom vračanja rezervistov iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije. Ga. Franciška Denkl je darovala povodom smrti Elizabete Zabukovčeve 100 K za mestne uboge. Izrekel sem ji zahvalo. Došla je knjiga povodom 50letnice centralne statistične komisije. Knjiga je na pogled v mestnem arhivu. Vdova Zittererja se zahvaljuje za izraženo sožalje povodom smrti njenega soproga in za venec. Njen soprog je bil nekaj časa tudi občinski sodnik ljubljanski.

Proti glavnemu odboru za obdelovanje Barja teče že prva pritožba in sicer zaradi

zatvornice na Ljubljani.

Zatvornica bo stala v Ljubljani takorekč sredi mesta. Odbor za obdelovanje Barja pa je storil sklep, da

se pogodi z deželnim odborom kranjskim zaradi te zatvornice in vodne sile, ki bo tam nastala. Proti temu sklepu sem vložil pritožbo.

Občinski svet odobri ta županov korak z naprednimi in nemškimi glasovi, klerikalci molče.

Od deželnega odbora kranjskega je došel

na pritožbo občinskega svetnika Štefeta in tovarišev

odlok, s katerim se razveljavlja sklep občinskega sveta ljubljanskega, da se dovoli

6000 K podpore potrebnim ljubljanskim učiteljem.

Proti temu odloku ne moremo storiti nobenega koraka, ker je bil podoben slučaj pritožbe že enkrat zavržen.

Župan odgovori nato na razne interpelacije, tako glede Prisojne ulice. Posestnikom se je naročilo, da svoj svet ograde. Glede črepinj na Sv. Jakoba nabrežju se je potrebno ukrenilo. Kar se tiče nedostatkov pri javnih straniščih, so se ti nedostaki že popravili, napravila pa se bodo s prihodnjim letom vsa stranišča z napojenimi stenami, kar bo stalo 640 kron, obenem pa bodo potem železni deli delj trpeli.

Zapisnik zadnjih dveh sej se nato odobri, ker proti njemu ni ugovora.

Za personalni in pravni odsek poroča občinski svetnik g. dr. Novak o izvolitvi enega člana upravnega odbora mestne hranilnice. Izvoliti pa je treba še enega člana, ker je občinski svetnik g. Višnikar odločil svoje mesto. Volitve se izvrše per acclamationem, s čimer so vse stranke zadovoljne ter sta bila izvoljena občinska svetnika gg. Belič in Smole.

Izvoliti je treba nadalje zastopnika mestne občine v kuratorij zavoda za pospeševanje obrti, ker je v smislu določil ponehala doba sedanjega zastopnika. Izvoli se za dobo treh let občinski svetnik g. Franchetti, njegov namestnik je občinski svetnik g. Kavčič.

Za novega okrajnega načelnika in skrbnika ubogih za Krakovo in Trnovo namesto odstopivšega Dra-

žila je bil izvoljen posestnik Josip Podražaj.

Poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak poroča nato o razpisu c. kr. deželne vlade v zadevi izpremembe ustanovnega pisma mestne ustanove za obiskovalce obrtnih šol. Občinski svet je bil sklenil, da se podeljuje ustanova za obiskovalce državne obrtne šole v Ljubljani. Deželna vlada je mnenja, da se s tem ustanova izpremeni v bistvu, za kar pa občinski svet ni upravičen. Drugim izpremembam pa tudi deželna vlada pritrdi zlasti tudi, da imajo pravico do ustanove moški in ženski prosilci. Besedilo se izpremeni v smislu zahtev deželne vlade. Sprejeto.

Poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak poroča nadalje o dopisu županovem glede ustanovitve ustanove za obiskovalce c. kr. mornariške akademije na Reki. Take ustanove priporoča deželna vlada. Priporočilo ni nesimpatično. Občinski svet priznava, da je okrepitev mornarice važna zadeva, obžaljuje pa, da z ozirom na neugodne finance in na nepokrit primanjkljaj v proračunu za sedaj ne more ničesar storiti.

Isti poročevalec poroča o predlogu glede podelitve meščanstva vsem mestnim učiteljem, službujočim preko 25 let. Podelitev brezplačnega meščanstva je odlikovanje in zato ni mogoče že v naprej fiksirati, kaj naj bi bil deležen tega odlikovanja. Ustvaril pa bi se s tem tudi prejudic ter bi prišli s časom tudi drugi stanovalci s takimi zatevami. Podelitvi meščanstva pa bi bil na ta način odvzet ves značaj odlikovanja.

K predmetu se je oglašil občinski svetnik g. Jeglič, ki vztraja na svojem predlogu.

Poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak opozarja na § 2. občinskega statuta, po katerem učitelje ne morejo doseči meščanstva. Veliko boljše bi bilo tudi, da se ljubljanskemu učitelstvu pomaga z denarnimi sredstvi, kakor samo s častnimi odlikovanji. Če bi se ne bili pritožili proti sklepu za podporo 6000 K za učitelje, bi bilo s tem ljubljanskemu učitelstvu mnogo bolj pomagano. Poleg tega pa bi stranka, kateri pripada predlagatelj občinski svetnik g.

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanjosti.

Spisal L. C.

(Dalje.)

»Vse prav lepo, ljubi brat, toda ne zameri mi, da ti nekaj prav odkrito povem. Slišala sem tudi jaz o veliki bogatiji Rakove hiše, koliko so podedovali po pokojnem duhovnem stricu in da bode imela Rakova Franciška posebno veliko doto. Do tukaj je vse lepo. Toda jaz sem slišala tudi še nekaj drugega. Ljudje namreč govore, da je Rakova hči zelo dedčevska in da je to pokazala tudi tedaj, ko je bila skozi dalj časa pri svojem stricu v župnišču. Ljudje in sicer resni ljudje in ne kake stare babe so tedaj pripovedovali, da je bilo župnišče prava Sodoma in Gomora in so spravljali ime Rakove Franciške v prav grdo zvezo z nekim mladim kaplano, ki je kmalu na to kar čez noč odšel v Ameriko za misijonarja, a ne samo s tem kaplanom, temveč tudi s farovškim hlapcem in končno celo, kar je najgrše, z njenim lastnim stricem župnikom. Se danes se pa okrog govori, da se ni prav nič poboljšala in da ji je še

danes dober vsak hlapec njenega očeta in če drugega ni, da se zadovolji tudi s pastirjem. To sem že mnogokrat slišala in odkrito ti moram reči, da bi take neveste ne marala k svoji hiši, če bi tudi za njo pripeljali cele parizarje samega »uhega zlata.«

»Beži, beži, to so same babje čenče in nič drugega. Res je le to, da je dekle malo bolj vesela in da se ne boji moške družbe. Te lastnosti jo pa le še priporočajo za vašo hišo, kjer je gostilna, ker je vesela, zgovorna in korajžna gostilničarica prava vaba za gosta. Če bi bilo pa tudi kaj res na tem, kar pa ne verjamem, da Rakovi hčeri ni nepoznan moški spol, jo bode pa to takoj minilo, ko dobi tako mladeža in krepkega moža, kakor je tvoj sin, ker bode od njega dobila vsega dovolj, vsaj je fant od fare. Tako torej sva dogovorjena. Čez tri nedelje pripravite vse lepo in kar moč najboljšo, da bode te spodobno sprejeli nevesto, ko bode prišla z očetom na ogled.«

»Veš, Matevž, sama tega ne morem odločiti, temveč moram poprej je vprašati sina, ker je on gospodar. Počakaj še tu kake dve uri, da se vrne iz mesta, potem se bode mo mogoče lahko o tem pomenili.«

»Ne utegnem, čakati. Neža, imam doma preveč dela, ki ne bo storjeno, če ne bo gospodarja navzočega. Kaj se bodeš izgovarjala na si-

ma. Ti si mati in kar ti odločiš, to mora tudi veljati. Ta bi bila lepa, da bi morali starši ubogati svoje otroke. Torej v nedeljo tri tedne pridemo na ogled — vi pa bodite pripravljene. In s tem pozdravljena. Pozdravi mi tudi sina, ko se vrne in svojo hčer, katera naj se le kmalu popravi, da bo lahko poskočila na bratovi svatbi.«

Na te besede je odšel Matevž Srebrot iz Novakove hiše.

XI.

Kako je to hudo, če

svražnik te čez rojstni

prag!

Če moraš izpod svoje

strehe

na tuje daleč siromak!

A šker c: Mučeniki.

Župnik Matija Koren je po svojem ponosnem poskusu pri knezoškofjskem uradu v Ljubljani na vse strani premišljeval, kako bi se izognil preteči sramotni vpokojitvi ali vsaj vpokojitev za dalj časa zavlekel, kakor mu je svetoval prijatelj Babnik. Končno se je odločil, da bode spisal prošnjo za vpokojitev, ki naj bi pa stopila v veljavo šele čez pol leta, češ, da mora poprej še urediti razne gospodarske zadeve, da se bode izročitev obsežnega gospodarstva njegovemu nasledniku izvršila potem lahko brez vsakih neprilik.

S težkim srcem je zanesel usodepolno prošnjo sam na pošto. Celo pot sem in tje ga je morila neprijetna zavest, da je podpisal in odposlal svojo smrtno obsodbo. S tresočim srcem je pričakoval njene rešitve. Ker se je knezoškof tedaj nahajal ravno na birmovanju na Dolenjskem, je upal, da se bode rešitev njegove prošnje kolikor toliko zavlekl. Vender ga je poslednje upanje varalo, niso ga pa varale njegove slutnje v neugodno vsebino na njegovo prošnjo iztekle odločbe. Prošnja sama je bila čudovito hitro rešena.

Dan po ravnokar opisanem dogodku v županovi hiši med županovo vdovo in njenim bratom prejel je namreč župnik Koren iz knezoškofjske pisarne že rešitev svoje prošnje.

Rešitev je bila pa kaj kratkobe sedna, a za sivolasega župnika tembolj usodepolna. Podpisana je bila pa v odsotnosti vrhovnega cerkvenega kneza ravno od onega kanonika, katerega je označil njegov ljubljanski prijatelj in duhovni sobrat za največjega spekulanta naše dežele, čeprav se mu njegovo divje spekulativstvo ne bere z njegovega obraza, katerega ima vedno nagubanega v svete gube.

V tem dekretu se je Matijo Korena, župnika v Orehovljah na njegovo lastno prošnjo upokojilo in ga sočasno nakazalo, da ima svoje žup-

njske posle, kakor tudi vse župnijsko imetje izročiti takoj po prejemu dekreta dr. Jurju Podpečniku, kaplanu v Orehovljah, ki bode do imenovanja novega župnika oskrboval orehovljsko župnijo. Sočasno se je »iz posebne milosti prevzvišenega knezoškofa« ustavil proti Matiji Korenu uvedeni kanonični proces in se končno »sub canonica obediencia« ukazalo upokojencu, da se ima najkasneje v osmih dneh izseliti iz Orehovlj in si za kraj, kjer bode živel v pokoju, izbrati vas Zapotok, kjer je župnikoval eden največjih novostrujarskih duhovnikov, ki se je pečal z vsemi drugimi stvarmi, posebno pa še s politiko, samo ne z vzvišenimi dolžnostmi in nalogami svojega svetega poklica.

Udarec, ki je s tem dekretom zadela ubogega sivolasega župnika, je bil silen in ga je popolnoma potrl. Nesrečni dekret mu je izdrknil iz tresočih rok in padel na tla; nesrečni župnik je pa sklonil svojo sivolaso glavo na mizo in začel ihteti kot otrok...

Ura je bila poldne in sivolasi župnik je še vedno sedel potrj za mizo v svoji sobi, ne da bi slišal opoldansko zvonjenje. Se le rahlo trkanje ga je vzbudilo iz njegovega obupa. Ne da bi čakala na poziv, da naj ustopi, prišla je v sobo stara župnikova kuharica in ga prosila, da naj pride k obedu, kjer ga že čaka kaplan dr. Juri Podpečnik. Župnik vsled

Jeglič, lahko na drugem merodajnem mestu izposlovala učiteljem čisto drugačno materialno stanje.

Dr. Zajec (porogljivo): »Ubogi učitelji! Enkrat jih eden tepe, enkrat drugi!«

O dopisu magistrata glede sistematiziranja stavbnih doklad uradnikom stavbnega urada poročajo nato občinski svetnik g. Hudovernik. Iz obširnega poročila posnamemo samo toliko, da se določi stavbna doklada, če so stavbni uradniki zaposleni več kakor 8 dni za XI. činovni razred 70 kron, za X. razred 90 K, za IX. razred 100 K, za VIII. razred 130 K in za VII. razred 160 K. Pri zaposlenju do 1 meseca se doklada razmerno odmeri. V izrednih slučajih odmeri doklado občinski svet. Pri kolavdacijah se določijo enkratne remuneracije do vrednosti 100.000 K s 500 K, do 200.000 K s 1000 K, do milijona kron 2000 K in nad milijon tako, da ne presegajo 2%. Sprejeto.

Župan: Upam, da bomo danes končali z dnevnim redom in da se ne bomo nič lasali. Vendar pa bom iz previdnosti postavil sedaj na dnevni red poročila stavbnega odseka, ker so vmes nekatere zelo nujne zadeve.

V imenu stavbnega odseka poročajo nato občinski svetnik g. dr. Novak o prizivu Ivana Košenine proti odloku mestnega magistrata glede odprave svinjakov v njegovi hiši v Kolodvorski ulici št. 6. Košenina je napravil iz svoje šupe svinjake; proti temu se je pritožila stranka Papež in vršil se je komisijonalni ogled, pri čemer pa se je opustilo napraviti zapisnik. Stavbni urad je nato izdal odlok, da se morajo svinjaki do 1. novembra odstraniti. Proti temu odloku je sedaj tu priziv, obenem pa tudi prošnja za dovoljenje. O prošnji je potrebno uradno poslovanje. Grajati pa je, da se pri ogledu ni napravil zapisnik. Sprejeto.

Župan: Jaz stojim na stališču, da se mora napraviti pri vsakem ogledu zapisnik.

Isti poročevalec poročajo o prizivu dr. Vinka Gregoriča proti odloku mestnega magistrata glede zgradbe vrvarne na dvorišču hiše št. 31 na Sv. Petra cesti. Ivanu Adamiču se je dovolilo napraviti leseno šupo, v kateri lahko izvršuje svojo obrt. Vršil se je komisijonalni ogled, pri katerem je dr. Gregorič ugovarjal. Mestni magistrat je dal kljub temu stavbno dovoljenje. V svoji pritožbi pravi sedaj dr. Gregorič, da izgubi cesta značaj in obliko vrtov, njemu pa jemlje zrak in luč ter žali estetični čut. Rekurs je neutemeljen. Sklep občinskega sveta, da naj se na Resljevi cesti ohrani značaj vrtov ne izključuje možnosti, da bi ne smel kdo razširiti svoje obrti. Vsaka stavba pa jemlje več ali manj luči in zraka in kvari nekoliko dosedanje okolice. To pa niso taki razlogi, da bi bilo vsled tega utemeljeno onemogočiti Adamiču razširiti obrt. Tudi ugovor glede predpisov stavbnega reda ni utemeljen. — Občinski svetnik g. Rojina pravi, da bo dr. Gregorič lahko trdil, da mu občinski svet nagaja, nakar mu replicira občinski svetnik g. dr. Novak, da bi se z isto pravico lahko pritoževal Adamič, da nagaja občinski svet njemu. Odsekov predlog, da se dr. Gregoričeva pritožba zavrne, se sprejme.

Priziv Terezije dr. Peganove proti odloku mestnega magistrata glede naprave trotoarja pri njeni hiši

v Marmontovi ulici št. 15. Dr. Peganova se je postavila na stališče, da ji mora po sklepu občinskega sveta iz leta 1896. napraviti trotoar mestna občina, ker pravi besedilo § 71. stavbnega reda, da mora nositi stroške za trotoar za $\frac{1}{3}$ hišni lastnik, za $\frac{2}{3}$ pa mestna občina. To pa velja samo za leto 1896, in je bila le prehodna določba. Priziv se zavrne.

Poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak poročajo nato o ponovni ponudbi Friderika Sogla glede odstopa njegovega sveta v svrhu razširjenja in regulacije poti v Rožno dolino. V besedi ostane Fiderik Sogl samo do današnje seje občinskega sveta. Njegovi pogoji so: Na bodoči cesti, ki loči njegov svet od nemškega drsališča, naj se humus odkopije, cesta na zahodni strani naj se do polovice posuje. Cesta v Rožno dolino naj se tekom enega leta dodela. Mestna občina se na to ne more vezati, da pa lahko zagotovi, da bo to delo izvršeno do konca leta 1915. Tudi nasipanje, ki je on zahteval, se bo izvršilo, stalo bo to 1059 K 50 v, položile se bodo tudi cevi v dolgoti 180 m, kar bo stalo 1080 K. Cesta proti drsališču bo namesto 12 m samo 10 m široka, zidati pa se bodo smeje tam hiše samo s 5 m širokim predvrtom. Njegovi zahtevi glede vodovoda se tudi ugodi, istotako se mu odpiše dolg 80 K 20 v in spravi njegov stavbni material na njegov svet. Ugodi se tudi njegovi želji glede električnega toka, oziroma 300 K. Sprejeto.

Poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak poročajo nadalje o dopisu magistrata glede podaljšanja cestnega kanala na Tržaški cesti do križišča Bleiweisove in Rimske ceste. Delo je izvršeno, ker je bilo zelo nujno in ker so imeli tamošnji posestniki v deževnem času mnogo škode. Delo je stalo 6500 K, s tem pa kanalizacijska dela ostanejo še vedno v okviru preliminirane vsote.

Župan: Opozarjam, da je delo že izvršeno, ker je bilo nujno in ker bi bilo mnogo dražje, če se delo izvrši pozneje.

Občinski svetnik g. Pustoslavšek opozarja na nujnost kanalizacije od mitnice do mestne meje. Cesta leži tam mnogo nižje, kakor pri tobačni tovarni in državna uprava bi bila to cesto že vzdignila, če bi bili tam kanali že zgrajeni, protivi se pa temu tako dolgo, dokler to delo še ni izvršeno. Cesta je v zelo slabem stanju in ima 1 m globok jarek, kar tvori veliko nevarnost zlasti za otroke in po zimi. Treba bi bilo kanalizacije samo v dolžini kakih 400 m. Sprejme naj se tozadevna resolucija in delo izvrši čim prej, eventualno naj se postavi ta postavka v proračun prihodnjega leta.

Poročevalec g. dr. Novak se pridruži tej resoluciji. Župan: Proti takim nasvetom nimam ničesar ugovarjati, opozarjam pa na to, da sem ukazal stavbnemu uradu, da izdela program za kanalizacije, razširjenja cest in drugo, tako da se bo napravilo vsako leto nekaj. V vsa ta dela mora priti enkrat sistem. Potem se bomo ravnali vedno po tem programu in le v izrednih slučajih se bo izvršila kaka izprememba.

Že izvršeno delo se odobri in resolucija sprejme.

Dopis magistrata glede izvršitve cestnega kanala na Karlovski cesti in na Prulah. Prošnje teko že od

leta 1902. Sedaj bi bila mogoča priklopitev na kanale zbiralnike in tudi ugoden čas za tako delo. Treba je za to delo 67.000 K in vprašanje je, ali naj se delo odda tvrdki, ki ima že ostala dela ali naj se odda oферtnim potom. Odsek priporoča javni razpis s čim najkrajšim rokom 8 dni. Delo odda potem gremij sam. Sprejeto.

Ljubljanske ceste.

Poročevalec občinski svetnik g. dr. Novak poročajo o dopisu magistrata glede izposlovanja prispevka dežele Kranjske k stroškom za ceste v mestu Ljubljani.

Občinski svetnik g. dr. Novak: Cestni zakon, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski, je dobil cesarjevo sankcijo. Ta cestni zakon je vzbudil mnogo upravičene kritike med prebivalstvom mesta Ljubljane, ker bodo zadeli mestno občino prav občutni stroški za ceste, ki bodo v korist celi deželi, za svoje ceste pa mesto ne bo dobilo nobenega prispevka. Zastopniki narodno-napredne stranke in mestnega občinskega sveta smo opetovano javno naglašali škodo, ki bo nastala vsled tega zakona mestni občini. Večina deželnega zbora kranjskega je tudi priznala upravičenost naših pritožb, dejala pa je, da se bo benevolentno upoštevala prošnja mestne občine ljubljanske za subvencijo. Na zahtevo, da naj se to sprejme v zakonsko besedilo, pa tega gospodje niso hoteli storiti, izjavili pa so slovesno, da se jim lahko verjame na besedo. (Posmehovanje.) Videli bomo, če imajo gospodje, ki vladajo v deželnem zboru, še ono dobro voljo. Prilika, da to dokažejo, jim bo dana. Mestna občina ljubljanska ne more zahtevati po tem zakonu kakega prispevka, po § 2. cestnega zakona pa je večini deželnega zbora dana možnost pokazati svojo dobro voljo. Ta § namreč določa, da so deželne ceste tudi one, ki jih proglasi kot take deželni zbor zaradi važnosti prometa in zaradi zveze med več kraji. Za te skrbi po $\frac{3}{5}$ deželni zaklad po $\frac{2}{5}$ pa cestni okraj prva 3 leta, po 3 letih pa dežela v izmeri $\frac{2}{3}$ in okraj v izmeri $\frac{1}{3}$ stroškov. Lahko bo torej deželno-zborska večina dokazala svojo naklonjenost s tem, da bo nekatere ljubljanske ceste, ki imajo brez dvoma velikansko važnost za celo deželo, podeželela.

Stavbni odsek predlaga, da naj se skuša doseči podeželenje vseh onih cest, ki služijo prometu raznih občin in ki imajo posebno važnost. Določitev teh cest se prepusti mestnemu magistratu. Župan konstatira izrecno, da je bil predlog soglasno sprejet. Glede stavbnega sistema za novo regulirani del trnovskega predmestja zahodno od Zelene poti in Kopališke ulice. V poročilu na deželno vladu je pomotoma izostalo, da velja za ta del odprti stavbni sistem, kar se v naknadnem poročilu popravi.

Prošnja Marije Klobučarjeve za razdelitev njenih parcel št. 279 in 281 kat. občine Trnovskega predmestja na stavbišča. Pri komisiji se je pokazalo, da njen predlog ne odgovarja povsem predpisom stavbnega reda in tudi mestni fizik je iz zdravstvenih ozirov nasprotoval. M. Klobučarjeva je hotela svoj svet razdeliti na 2 krat po 16 stavbišč, dogovorjeno pa je bilo samo 27 stavbišč. Sprejeto.

Poročevalec g. dr. Novak poročajo nadalje o dopisu magistrata gle-

de odkupa sveta v Ilirski in Vrhovčevi ulici v svrhu regulacije teh ulic. Predlagano ureditev bi bilo brez dvoma pozdraviti, v sedanjih finančnih težkočah pa tega ni mogoče izvesti, ker bi to delo stalo nad 85.500 kron. Zadeva se sedaj ne reši, ker je treba izvršiti druge neobhodno potrebne stvari. Sprejeto.

Prošnja Jožefa Marinka za izpremembo regulacijskega načrta na vogalu Prisojne ulice in projektovane Okrožne ceste se odstavi z dnevnega reda.

Regulacija trga Tabor.

Ko je občinski svet sklenil regulirati trg Tabor je izzval ta sklep med občinstvom precej kritike. Sedaj so se pritožili posamezni posestniki proti temu sklepu na deželni odbor in ta je odstopil pritožbo občinskemu svetu. Dne 29. septembra se je vršil komisijonalni ogled in večina se je izrekla za to, da se odobreni regulacijski načrt izpremeni tako, da teče ob vojašnici 14 m široka cesta, potem sledi 25 m širok park in na južni strani 12 m široka cesta. Ostali del se določi že danes za stavbišča javnega značaja, za sedaj pa naj se trg planira in porabi za igrišča brez posebnih nasadov. Sprejeto.

V imenu finančnega odseka poročajo nato podžupan g. dr. Triller o računskem sklepu mestnega zaklada za leto 1912.

Podžupan dr. Triller: Pred vsem moram naglašati, da so bili vsi zaključki, kakor je predpisano, razgrnjeni 14 dni v računskem uradu, da se pa za nje nobeden ni zanimal.

Mestni zaklad izkazuje dohodkov 2.282.746 K 35 v in sicer je donesla redna uprava v obče 23.573 K 28 v, uprava mestne imovine 1.098.808 K 59 v, ceste, ulice, trgi in sprehajališča 76.523 K 94 v, zdravstvene in blagotvorne zadeve 9882 K 29 v, šolstvo itd. 37.865 K 65 v, vojaška nastanitev 5199 K 70 v, razno 342 K 86 v, izredni dohodki 513.484 K 47 v, pri tem je všteti del posojila 600.000 K v znesku 470.000 K, prehajalni dohodki so znašali 479.518 K 62 v. Stroški pa so znašali za upravo v obče, plače, funkcijske pristojbine, redarstvo, sluge, deputate, nagrade, pokojnine, miloščine, pisarniške potrebščine, potne stroške, nočne patrulje, jetnike, telefon, odgonce, vrtnarstvo 446.431 K 17 v, za upravo mestne imovine, poslopja, zemljišča, vrednostni papirji, mestne davščine, Podturnska graščina, Grad, staro voj. preskrbovališče 68.578 K 19 v, za ceste, ulice, trge in sprehajališča 193.215 K 62 v, za zdravstvene in blagotvorne zadeve 144.453 K 64 v, za šolstvo, znanost in umetnost 176.281 K, za vojaško nastanitev 2408 K, za raznoterosti, gasilno društvo, čuvaja na Gradu in v Mestnem logu, bolnišnico in drugo 6019 K 23 v. Izredni stroški za amortizovanje in obrestovanje posojil, za olepševalne namene, Filharmonijo, učiteljski konvikt, tujski promet, Simon Gregoričev knjižnico, Merkur, umetnine, gledališče in dr. 809.581 K 31 v. Prehajalni stroški so znašali 434.692 K 06 v. Končni blagajnični prebitek 1086 K 13 v.

Občinski svetnik g. Pammer opozarja, da bi se moral po njegovem nasvetu voditi račun za hotel Tivoli in za podturensko graščino posebej. Dohodek mestne elektrarne je vpisan s 45.000 K, zaključek elektrarne pa izkazuje 41.477 K 67 v. Pri mestnem

liceju se vodi neizplačana subvencija 35.000 K kot zaostanek, torej kot aktivum.

Župan: Mi še vedno upamo, da bomo našli milost pred deželnim odborom.

Dr. Zajec: Ja, če bomo pridni. Obč. svetnik g. Pammer vpraša kaj je s posojilom 600.000 K. Postavka raznih stroškov v znesku 101.823 kron 08 v ni detajlirana. Opozarja nadalje, da se izkazuje računi o hotelu Tivoli, šoli na Prulah in za Martinovo cesto šele v tem zaključku. V aktivih so ceste, trgi in sprehajališča visoko vknjižene, istotako mostovi in spomeniki. Tudi je sprejet spomenik Anastazija Gruna. S »Turnvereinom« ni tozadevne pogodbe. Delnice Dolenjske železnice niso nič vredne. Pri realitetah pogreša odpise.

Podžupan dr. Triller mu odgovori, da je elektrarna faktično plačala 45.000 K, oni manjši znesek, ki ga izkazuje računski zaključek elektrarne, pa je letni zaključek in letni prebitek. Kar se tiče zneska 35.000 K za licej, stoji mestna občina na načelnem stališču, da ima pravico do tega prispevka, ki se ni nikdar prekladal, tudi tedaj ne, ko se je čutil zastopnik dež. odbora žaljenega. V zaključku pa je postavljen tudi z nekakim demonstrativnim namenom. Kar se tiče postavke 101.823 K 08 v navede podžupan vse postavke, ker je izviral ta izdatek iz izvršitve sklepov občinskega sveta ljubljanskega v preteklem letu. Vsi računi so bili s prilogi razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu, nikomur pa se ni zdelo vredno podučiti se o eventualnih nejasnostih. Kar se tiče očitanja, da so aktivna preoptimistično navedena in zlasti da je mestni svet previsoko ocenjen, je to navada vseh mestnih občin, da ocenijo ta svet po vrednosti za promet.

Župan dr. Tavčar: Kar se tiče posojila 600.000 K opominim, da je mestni svet potreboval predno je bil razpuščen za razne stvari denarja. Od posojila 600.000 K se je najelo kakih 130.000 K prej, predno je prišel komisar, to se je porabilo še pod komisarjem, ostalih 470.000 K pa se je dvignilo po komisariatu. Želeti bi bilo pač, da se pristavi povsod amortizacija in obrestovanje, načelo velikih računskih sklepov pa je, da niso nikdar dovolj jasni.

Stefe: Deželno elektriko dajte vmes.

Župan: Če bog da, bomo imeli svojo.

Stefe: Iz ubožnega zaklada ste vzeli.

Župan: Na taka pavšalna sumničenja je pod častjo odgovarjati. Mislite, da sem jaz utnil kaj v žep?

Stefe se zvija in pravi: Nisem nič sumnil.

Župan: Če imate kaj na srcu, govorite! Sanžira pa se povsod, saj vemo kako se dela drugod.

Računski sklep je bil nato sprejet.

Računski sklep mestnega loterijskega posojila ter amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1912 izkazuje 206.157 K 99 v dohodkov in 141.431 K 63 v stroškov, prebitek znaša torej 64.726 K 36 v, je torej za 211% ugodnejši kakor proračunjeno. Sprejeto.

Računski sklep mestnega ustanovnega zaklada za leto 1912 se sprejme.

strašnega udarca usode sploh ni imel nobenega teka — še bolj mučno mu je pa bilo, da bi moral že sedaj priti v stik s svojim začasnim naslednikom, glede katerega so se mu začele porajati čudne sumnje v glavi. Naravnost nemogoče mu je bilo ravno sedaj sesti k skupni mizi s človekom, ki je bil najbrž zavraten grobokop njegove tihe sreče v Orehovljah. Da se izogne vsaj za nekaj časa neprijetni družbi svojega kaplana, rekel je svoji kuharici, da se ne počuti nič kaj dobro in da ga vsled tega ne bode h skupnemu kosilu; kaplanu naj to pove, njemu pa prinese skodelico juhe kar v sobo.

Kuharica je izpolnila ukaz svojega župnika, katerega je kot poštnjaka skozi in skozi visoko spoštovala ter mu prinesla juho v sobo. Ubogi župnik pa se juhe ni dotaknil, temveč kakor iz sebe strmel pred se in ves užalosten premišljeval, kako bode moral na svoja stara leta nezahvalno živeti v hudem pomanjkanju in daleč od svojih priljubljenih Orehovlj.

V tem žalostnem premišljevanju je minevala ura za uro, ne da bi nesrečni župnik to opazil.

Ko je odbila ura štiri, vsuli so se z glasnim vriščem otroci iz bližnjega šolskega poslopja ter se razpršili na vse strani. Kmalu na to so se pa čuli po hodniku pred župnikovo sobo trdi koraki in skoro na to tudi precej oblastno trkanje na vratih.

Komaj je župnik tiho izpregovoril besedo »notri«, so se vrata odprla in v sobo je vstopil kaplan dr. Juri Podpečnik, ki je po nemem poklonu omenil svojemu župniku:

»Oprostite, prečastiti gospod župnik, da se vas drznem nadlegovati, ker se ne počutite dobro. Stori ne bi tega nikdar, ako bi me k temu ne silila sveta dolžnost. Iz pisarne visokočastitega knezoškofijskega ordinarijata sem dobil danes jutraj dekret, čegar vsebina je mene v živo zadela in globoko užalostila, ker se tiče vaše prečastite osebe, ki sem jo vedno visoko čislal in ki mi je bila vedno posnemanja vreden vzgled vzornega duhovnika. Verjemite mi, prečastiti gospod župnik, da me je le-ta dekret tako vznemiril, razburil in užalostil, da si nisem upal v svoji žalosti pred vašo prečastito obličje in da opoldne niti grizljaja nisem mogel spraviti v se. Hotel sem že vrniti dekret visokočastitemu knezoškofijskemu ordinarijatu ter se zahvaliti za začasno vodstvo orehovelske župnije, ker sem trdno v svoji duši uverjen, da orehovelska župnja še ni imela nikdar vrednejšega župnika od vas in da ga nikdar ne bode imela. Bolelo me je pa še posebno, da je visokočastiti knezoškofijski ordinarijat izbral ravno mene, ki nisem niti vreden, da vam odvežem jermena od čevljev, da moram začasno prevzeti od vas župnijske posle in imetje. Cel dan se je v moji

notranjosti bil strašen boj med mojim srcem in občutki na eni strani ter med mojo vestjo in dolžnostjo na drugi strani. Boj je bil strašen in bitiral skoro do obupa, kateremu bi bil gotovo zapadel, ako bi bilo v mojem srcu manj globoke vernosti. Končno ste zmagale vest in dolžnost, ker mi je bila izpolnitev v dekretu zaukazane prevzetja župnijskih poslov in imetja naložena pod kanonično pokorščino. S krvavečim srcem sem se moral ukloniti in sedaj prihajam k vam s ponižno prošnjo, da nikar ne zamerite nesrečniku, ki edino pod pritiskom kanonične pokorščine izpolnjuje zanj tako težki ukaz visokočastitega knezoškofijskega urada. Prosim vas, prečastiti gospod župnik, da bi sami določili čas in način, kako naj se izvršita izročitev in prevzete župnijskih poslov in imetja. Edino to vas še prosim, da bi se blagovolili iz usmiljenja do mene, ki sem vsled tega usodepolnega dekreta ves nesrečen, zbehan in obupan, ozirati na to, da zahteva in zaukazuje visokočastiti knezoškofijski ordinarijat, da se mora njegov ukaz izvršiti »statissime«.

Sivolasi župnik je molče poslušal nedvomno dobro premišljeni in tudi dobro priučeni govor svojega kaplana, ki je med svojim govorom prav hinavsko obračal svoje oči in ga belil tudi s hinavskimi vzdih. Ko je kaplan slednjič le končal, mu je župnik na kratko odgovoril:

»Danes se počutim tako slabo, da mi je fizično nemogoče ugoditi ukazu knezoškofijskega urada. Ker pa vem, da ste vi gotovo bolj izvežban v takih poslih kakor jaz, vam pa izročim tu vse ključke s prošnjo, da vse potrebno sami pripravite, da se bode prevzete čim prej izvršilo. Obvestite tudi vi sami vse one ljudi in oblasti, ki morajo biti navzoči. Za sedaj me pa oprostite.«

Po teh besedah je sivolasi župnik izročil ključke kaplanu, ki je nekako hlastno segel po njih in se potem poslovil od svojega župnika z besedami:

»Le vašemu izrecnemu ukazu, prečastiti gospod župnik, se pokoravam in bodem namesto vas, da vas razbremenim in vam izkažem vsaj malo uslugo, pripravil vse potrebno za izročitev in prevzete.«

Po teh besedah se je odstranil kaplan iz župnikove sobe. Sivolasi župnik je pa imel vtisk, da se mladem kaplanu silno mudi, da ga nažene in vrže iz priljubljene župnišča in se sam vsede na njegovo mesto.

Ker je vsak človek iz mesa in krvi, se je pa tudi pri nesrečnem župniku jela oglašati narava s svojimi pravicami. Začutil je precejšen glad, ki je bil popolnoma umiljiv, ker opoldne ni okusil niti grizljaja. Pozvonil je svoji kuharici, da bi mu prinesla nekoliko opoldanskih ostankov, da bi si ž njimi potolažil svoj glad.

Kuharica je na zvonjenje takoj pritekla v župnikovo sobo, ko ji je pa župnik sporočil svojo željo, da naj mu prinese kar v sobo nekoliko ostankov od opoldanskega kosila, je bila pa kuharica vsa nesrečna in v največji zadregi, ker je ravno danes kaplan doktor Juri razvil tak tek, da ni pojedel samo svoje porcije, temveč slih vse, kar je kuharica za župnika in zanj postavila opoldne na mizo.

Povedala je to svojemu župniku in pristavila, da bo takoj napravila ogenj in začela delati večerjo, ker morajo gospod dobiti kaj gorkega v se in na to takoj odšla.

Sivolasemu župniku so le-ta pojasnila njegove stare in poštene kuharice še bolj odprla oči in ga utrdile v prepričanju, da ima v svoji bližini jako nevarnega in hinavskega človeka in da je temu človeku usojeno, biti njegov naslednik pri cerkvi sv. Petra. Naravnost milo se mu je storilo v njegovem srcu, ko je pomislil, da bode tak človek župnikoval njegovim dobrom, poštem in krotkim Orehovljanom, ker se je bal, da bode iz mirnih in krotkih ovac izredil dvije in krvoločne volkove ... da bode z njim prišlo v mirno Orehovlje doslej neznano sovraštvo, za sovraštvom prepri, da bode pa sočasno izginil iz prijaznih Orehovlji božji blagoslov ...

(Dajte prihodnjšč.)

Računski sklep mestnega ubožnega zaklada za leto 1912 izkazuje 143.192 K 19 v dohodkov in 143.432 kron 25v stroškov.

Župan: Zdjaj naj g. Štefe pove, če ima kaj na srcu. No g. Štefe, ali je tukaj tisti denar izgini?

Štefe: Se noter ni prišel. **Župan:** Gospod Štefe, če izrekate tako težko obtožbo, morate imeti razloge. Povejte, kateri denar mislite.

Štefe (malodušno): Za razne priredbe in razne takse. Se boste že zagovarjali pred deželnim odborom.

Župan (ironično): Mi pa se strašno tresemo pred vašim deželnim odborom.

Podžupan dr. Triller: Zdjaj imate priliko javno povedati, če se vam kaj ne zdi pravilno.

Štefe molči v vidni zadregi.

Podžupan: Zakaj molčite? Ker občinski svetnik g. Štefe ne odgovori, je župan odredil glasovanje. Računski sklep je bil odobren.

Računski sklep zaklada meščanske imovine za leto 1912 izkazuje 57.583 K 94 v dohodkov in 54.207 K 38 v stroškov. Končni blagajnični prebitok znaša 125.318 K 25 v. Aktivna znašajo 789.013 K 37 v, pasiva pa 335.170 K 76 v, čisto premoženje torej 453.842 K 61 v. Občinski svetnik g. Pammer vpraša zakaj se ni dotiral rezervni zaklad, nakar mu odgovori župan, da je primanjloval denarja.

Poročevalec občinski svetnik g. Likozar poroča nato o **dopisu upravnega ravnanja mestne hranilnice** glede zvišanja denarne zaloge kreditnemu društvu mestne hranilnice ljubljanske. Kreditno društvo prosi za zvišanje denarne zaloge od 900.000 K na 1 milijon. Dovolj se to zvišanje in sicer 50.000 K še tekom tega leta, 50.000 pa tekom prihodnjega leta.

Poročevalec občinski svetnik g. Malý poroča o **dopisu županovnem** glede izposlovanja pokritja za v poslednji seji občinskega sveta sklenjen podpora bivšim članom slovenskega gledališča. Vsota naj se postavi v proračun za prihodnje leto.

V imenu policijskega odseka poroča nato občinski svetnik g. dr. Pipenbacher o **prizivu Frana Počkaja** proti odloku mestnega magistrata glede občinske pristojbine za kinematografske predstave. Njegovemu prizivu se deloma ugoditi ter se mu po tozadevnih predpisih odmeri dnevno 6 K za predstave tako dolgo, dokler ne stopijo v veljavo druge zakonite določbe.

Gasilno in reševalno društvo.

Gasilno in reševalno društvo v Ljubljani je predložilo poročilo o delovanju društva v II. in III. četrtletju 1913 ter prosi za nabavo novih ceví. K besedi se oglasi občinski svetnik g. Kregar, ki blagovoli »Gasilno in reševalno društvo« po hvaliti, da deluje izbornost; treba je dati društvu najizdatnejšo podporo, da svoje staro orodje časa primerno preuredi in modernizira. Pri reševalnem društvu bo sedaj en voz dobil gumi na kolesa, s čimer bo že mnogo pomagano, misliti pa bo treba s časom na moderne avtomobile za prevažanje bolnikov, zato naj se pa tudi pristojbine zvišajo. Parna brizgalna je zastarela in se naj nadomesti z avtomobilom. Nekdanji načelnik je že sprožil to misel in je imel od deželnega odbora za tak avtomobil že obljubljenih 12.000 kron.

Podžupan: To ni res! Občinski svetnik Kregar: Jaz sem tako slišal. Treba je stvar obnoviti in ustvariti neko podlago, da bo mogoče sporazum, da bo potem prispeval tudi deželni odbor.

Župan dr. Tavčar: Avtomobil bi imel pač za okoliško važnost, ne pa za mesto. Stane pa 37.000 kron. Samo povejte, kje naj vzamemo denarja, potem bomo imeli avtomobil.

Podžupan dr. Triller: Saj je za to fond!

Župan: Pa ne pri meni! Občinski svetnik Kregar stavi tozadevno resolucijo.

K besedi se oglasi občinski svetnik g. dr. Novak.

Želje občinskega svetnika gosp. Kregarja niso tako nove, ker se ljubljansko občinstvo že dolgo zanima za to vprašanje. Njegova izvajanja pa so vendar zelo naivna, ker pričakuje, da se da tako velik znesek kratko prevzeti z resolucijo. Pot, po kateri bi se dobil denar za vse te nove nabave, pa je po mojem mnenju mnogo krajša. Naj vendar deželni odbor, ki ima moralno dolžnost (Klici: In fond!) leto za letom prispeva večjo vsoto za nabavo takega avtomobila. Tudi v tem občinskem svetu smo dostikrat naglašali, da ima gasilno društvo ljubljansko pravico do izdatne subvencije s strani deželnega odbora in nikdar ne moremo dosti ogorčeno pribiti dejstvo, da po našem mnenju deželni odbor svoje dolžnosti ne vrši v pravični meri, ker je vendar zavezan prispevati iz gasilnega fonda.

Deželni odbor za ljubljanskemu gasilnemu društvu, na čegar delovanje ne pada niti senca kake napake, do sedaj ni naklonjen. Tu je iskati tudi krivde, da se vse potrebne nove nabave ne morejo izvršiti. Deželni odbor nosi krivdo, ne pa mestna občina in ne društvo. Kar se tiče trditve o subvenciji, moram povedati, v kolikor sem podoben, da je referent deželnega odbora obljubil večjo vsoto, če tudi mestna občina da tako vsoto. (Klici: Saj nima gasilnega fonda! Saj dežela ne da ničesar iz svojega!) Denarja je treba in ne ničesar iz svojega!

Župan dr. Tavčar: Po mojih mislih je potreben avtomobil v prvi vrsti za okoliško. Avtomobil pa je sila nevarno orodje. Če bi se večkrat rabil pri požarih v okolici, bi bili prav kmalu z garnituro pri kraju, stroški pa bi bili veliki. Tudi bi mestna občina takega kapitala ne mogla zalogiti.

Resolucija se nato odkloni, odbori pa poročilo. Za nove cevi je bilo odkazanih 1100 K, ki se vstavi v proračun za leto 1914 kot izreden izdatok. Odobreno.

Predsedstvo prevzame podžupan dr. Karel Triller.

Za šolski odsek poroča občinski svetnik g. Dimnik o računih o porabi dotacije na mestnih ljudskih šolah za šolsko leto 1912/13. Poročilo se odobri.

Vodstvo šole na Barju prosi za zvišanje dotacije od 60 K na 87 K in za enkratni prispevek 60 K.

Dovoljeno.

Istotako prosi vodstvo I. mestnega otroškega vrta za zvišanje dotacije. Letos je imel vrtec v oskrbi 80 otrok ter so se zvišali izdatki od 100 kron na 120 kron. Dotacija se zviša na 120 K in da enkratni prispevek 53 K 48 vin.

V imenu obrtnega odseka poroča občinski svetnik g. Franchetti o razpisu c. kr. deželne vlade glede preureditve določil o nedeljskem počitku za nekatere obrti. Deželna vlada zahteva pojasnil glede možne utesnitve delavnega časa ob nedeljah pri trgovcih s cveticami, fotografiji, izdelovalci sodavode in izdelovalci ter prodajalci ledu. Mestni magistrat je pozval obrtne zadruge, da se izjavijo, in obrtni odsek se izreka proti vsaki utesnitvi v teh obrtih.

Občinski svetnik g. Kristan želi raznih pojasnil in vpraša, če so se vprašali tudi pomočniški zbori, nakar mu odgovori poročevalec, da ti obrti sploh nimajo pomočniških zborov. Poročilo in odgovor se sprejmeta.

Poročilo o razsodbi komisije glede najlepše s cvetjem okrašenih oken, pomolov itd. odstavi podžupan, ker ni nujno, z dnevnega reda.

Za aprovizacijski odsek poroča občinski svetnik g. Róthl o predložitvi glede nabave premoga za ubožnejše sioje prebivalstva. Glede nabave premoga se je obrnila mestna občina do drugih mestnih očin ter je potem svoj predlog razširila tudi na razpečevanje drv, rib in jajec. Glede razpečevanja premoga se je videla najumestnejša oblika, kakor v občini Brno, da se dobava razpiše in odda najnižjemu ponudniku, na kateri način se je v Brnu znižala cena za premog za ubožne sioje za 70 v. Določiti se mora seveda natančneje čas in prostor oddaje. S tem se ne vpele nobena konkurenca tržcem s premogom, ker bi se kvantiteta gibala v mejah od 25 kg do 250 kg. Dobava drv bi mogla imeti več efekta. Magistrat nabavlja drva potom razpisa. Letos se je dogovoril za 800 m³, meter pride na 10 K. Pri dobavi drv bi se znižala cena za 50%. Kar se tiče odprave draginje, je ustanovila mestna občina društvo za aprovizacijo v nadi, da bo delžena vsaj dela onih 37.000 K, ki so odpadli od kredita enega milijona na Kranjsko. Dotične podpore pa to društvo ni prejelo. Predlog odseka gre na to, da se dovoli obrtnega posojila 5000 K, magistrat razpiše s kratkim rokom ponudbeno razpravo za premog in odda razpečevanje najnižjemu ponudniku. Prodaja drv se vrši iz lastne zaloge po lastni ceni.

Občinski svetnik g. Pustoslavšek vpraša, komu se je dalo onih 37.000 K podpore.

Podžupan dr. Triller: Po mojih informacijah je bil določen od države en milijon za olajšanje draginje živil. Mestna občina se je potegovala za del te podpore. Takrat pa smo dobili komisariat. Ustanovila se je takrat še druga taka posredovalnica, kakor jo je ustanovila mestna občina in kolikor sem informiran, je dobila »Gospodarska zveza« ono podporo za svojo posredovalnico. Z vsoto gotovostjo pa tega ne trdim.

Občinski svetnik g. Kristan pozdravlja odsekov predlog kot neki začetek. Kar se tiče onih 37.000 K, je bila stvar ta, da je bil ta denar namenjen, da ublaži draginjo, na Kranjskem pa se je porabil za pospeševanje draginje. »Gospodarska zveza«

se je podpirala proti interesom mestne občine in delavstva. Za časa komisarijata so bili taki cilji res lahko dosegljivi.

Občinski svetnik g. dr. Zajec se izjavi zadovoljnega z akcijo mestne občine. Odsekov predlog je bil nato sprejet.

Poročilo tržnega nadzornišstva o aprovizacijskih napravah v Zagrebu naj se da natisniti.

Poročilo o računskem sklepu mestne klavnice za leto 1912. in računski sklep o mestnem vodovodu za leto 1912. odstavi podžupan z dnevnega reda.

Občinski svetnik g. Štefe je podal samostojni predlog glede ustanovitve mestnega pravno-posvetovalnega urada. Predlog odkaže podžupan personalnemu in pravnemu odseku.

Občinski svetnik g. Štefe izreka željo nastavljenec cestne železnice po zavarovanih vozovih. Želja se bo vpoštevala.

Občinski svetnik g. Franchetti želi, da se ne bodo dogajale tako pogosto nesreče, da se store primerni koraki, da se dovoli vožnja s kolesi samo na levi strani Dunajske ceste po pešpoti.

Nato sledi tajna seja

Tajna seja.

V tajni seji je župan dr. Ivan Tavčar poročal, da je interveniral na Dunaju v zadevi mestnega užitninskega zakupa. Med tem mu je došel dopis finančnega ravnanstva, da je erar pripravljen znižati mestu užitninski zakup za 45.000 K in ga oddati za 275.000 K. Ako je mestna občina voljna za to vsoto prevzeti užitninski zakup, mora svojo tozadevno ponudbo vložiti pri pristojni oblasti najdalje do 5. novembra t. l. Občinski svet je župana pooblastil, da vloži to ponudbo.

Za nagrobni spomenik domačega zgodovinarja Peter pl. Radice prispeva mestna občina po županovem predlogu sto kron.

Mestni zdravnik dr. Illner se s 1. novembrom t. l. s predpisanimi prejemki stalno vpokoji in se mu obenem podeli naslov **mestnega zdravstvenega svetnika**.

Mestni občinski svet je imenoval inž. Štembova za stalnega stavbnega nadkomisarja s 1. oktobrom 1913, Otona Županiča za stalnega arhivarja v X. plač. razredu s 1. oktobrom 1913, Vinka Metlikoviča za stalnega mestnega gozdarja s 1. julijem 1913, Elizo Otujčevico za stalno magistratno oficijantko s 1. avgustom 1913 in Jožico Matjanovo za stalno oficijantko s 1. oktobrom 1913.

Prošnji brivskega mojstra Derganca za podelitev starinarske koncesije in prošnji Hafnerjevih dedičev za prenos gostilniške koncesije z Dolenjske ceste št. 10 na Dolenjsko cesto št. 2, je mestni občinski svet ugodil.

Štajersko.

Iz Žalca. Zadnje tedne priobčujo klerikalni časopisi naravnost falotske napade na različne žalske tržane. Ljudski glas pripisuje avtorstvo teh napadov tukajšnjemu kaplanu in župnemu upravitelju Schreinerju. Splošno naziranje, da ta ljudski glas ne bo neupravičen in treba bo ukreniti proti takemu »apostolu miru in sprave« v našem trgu na kompetentnem mestu primerne korake. Kako vestno sicer opravlja Schreiner svoje uradne posle, kaže sledeči dogodek: Občinskemu redarju, ki je Schreinerja v uradnih zadevah iskal, se je reklo v župnišču, da je šel »gospod« obiskat nekega bolnika, v resnici je pa Schreiner v istem času krpal »bolne« kulise za nekakšen klerikalni teater pri Nidorferju v Vrbiu. Privandranim farjem bodemo že za napade na stare in ugledne trške rodbine prišli do živega. Taki ljudje, ki beračijo okrog nas, nas ne bodo nekaznovano sramotili.

Klerikalci in pletarska šola pri Sv. Barbari v Haložah. V sobotnem »Slovencu« trdijo klerikalci, da se ni dež. posl. dr. Kukovec niti najmanj potrdil za podporo pletarski šoli pri Sv. Barbari v Haložah. S tem so mislili udariti po dr. Kukovcu, v resnici pa so udarili svoja zastopnika v finančnem odseku (dr. Korošca in dr. Verstovška?), ki bi morala iz seje finančnega odseka vedeti, da je predlog za podporo pletarski šoli vložil dež. posl. dr. Kukovec. Ali zastopnika spodnještajerskih Slovencev sploh nista bila pri dotični seji finančnega odseka? Če pa sta bila, se vidi iz »Slovenčevega« poročila, kako »vestno« zasledujeta v tem važnem odseku slovenske zadeve. Podpora se je v finančnem odseku sklenila in v plenumu je o njej poročal dež. posl. Klammer v imenu odsekov kot poročevalec. Dr. Kukovec tega

seveda ni mogel storiti, ker ni član finančnega odseka. Zopet dokaz, s kako poštenimi sredstvi se klerikalci vojskujejo proti dr. Kukovcu.

Savinsko učit. društvo zboruje v četrtek, 30. t. m. ob 2. popoldne na Gomilskem.

Zveza slov. učitelj. in učiteljic na Štajerskem okr. učit. društvom. Dne 3. novembra t. l. ima Lehrerbund v Gradcu sejo z glavno točko: »Beschlussfassung über Aufteilung der Teuerungszulage« za l. 1914. Da zavzame tudi slov. učiteljstvo k tej točki svoje stališče skliče tako, ako le mogoče društvena zborovanja, ako ne teh, pa gotovo odborov seje, v katerih razpravljate o zgoraj navedi točki. Sklepe pošljite takoj, najmanj pa do 31. oktobra predsedniku Zveze v Ormož, ker Zveza ima dne 1. novembra, na dan Vseh svetnikov točno ob pol 9. uri zjutraj v celjski okoliški šoli svojo sejo, pri kateri razpravlja o poslanih predlogih. Društva smejo namesto pisemnih poročil poslati tudi svoje zastopnike, ki poročajo pri Zvezini seji o sklepih okr. učit. društev. Upamo, da storijo tokrat vsa društva svojo dolžnost ter pravočasno potrebno ukredujejo! Sedaj se zgledite, zopneje je ves krik in vse zabavljanje brezsmiselno! — Vodstvo.

Slovensko gledališče v Mariboru. »Spoštuj očeta in mater, da ti bo dobro šlo na zemlji!« Tako se glasi četrta božja zapoved in take vsebine bo sobotna igra dne 1. novembra v Narodnem domu. Predstava se vrši pod režiserstvom Josipa Molek, bivšega člana deželnega gledališča v Ljubljani. Predprodaja vstopnic pri g. Weixlu, Glavni trg 22.

Dramatično društvo v Mariboru sklicuje za soboto 1. novembra t. l. ob 4. popoldne v Narodni dom v Mariboru zborovanje vseh društev, ki goje dramatiko. Povod temu zborovanju je ta, da letos sploh primanjkuje repertoarja in naše društvo ne more vsem društvom ustreči, ki se obračajo nanj. Nujno je tedaj potrebno, da se dogovorimo, kako razvrstiti repertoar pri posameznih društvih, da ga bode mogoče izvesti z materijalom, ki je na razpolago. Mi ne moremo presoditi, kaj enemu ali drugemu društvu ugaia in kaj je zanj sploh vpriporljivo. Razpošiljamo igre na vse strani, ki se navadno po par mesecih neoparabljene vrnejo, dočim ko bi jih bilo kako drugo društvo med tem časom nujno rabilo. Zato mora marsikatero društvo kako nameravano predstavo, ki bi jo lahko dalo, opustiti, ker ni na razpolago materijal. Pa tudi o Zvezi dramatičnih društev je potreba spregovoriti resno besedo. Vsa društva težko čakajo na zopetno izdajanje Talije, toda pri Zvezi vse spi. To mrtvilo ne more vladati naprej. Brez Talije ni mogoče več delati. Pričakujemo torej, da se tega zborovanja udeleže vsi oni, ki se zanimajo za dramatiko. Ker nam niso znani vsi naslovi, naj posamezna društva smatrajo ta oklic za vabilo in naj pošljejo svojega zastopnika ne glede na to ali dobijo vabilo ali ne! Zvečer ob pol 8. se vpripori ljudska igra »Četrta božja zapoved«, ki si jo posetniki zborovanja lahko ogledajo. — Odbor.

Drobne novice. Iz Gradača poročajo, da se je mesto spustilo v pogajanja z mariborsko mestno občino glede skupne električne centrale pri Felberjevem otoku nad Mariborom. Zatrjuje se, da bi Gradec imel od te skupnosti zdaten dobiček. — V Ptuj u so prišli in kaznovali zaradi nedovoljene prodaje kamenitih figur nekega Kitajca po imenu Sin-tenta. — Iz Maribora. Italijanski zrakoplovec Borgotti je priredil na Tezni pri Mariboru vzlete. Prvi se mu je ponesrečil, pa tudi pri drugem je treščil aparat z višine 8 m zopet na tla in se razbil. Borgotti si je rešil z drznim skokom življenje. — V Gradaču kandidirajo socialisti pri dopolnilnih občinskih volitvah v 3. razredu vseh 6 dosedanjih svojih občinskih svetnikov.

Koroško.

Deželnozborski mandat celovške trgovske in obrtne zbornice. Trgovska in obrtna zbornica v Celovcu je ponudila vsled smrti ce. svetnika pl. Dietricha izpraznjeni deželnozborski mandat državnemu poslancu Dobernigu.

Izseljevanje vojaških obvezancev na Koroškem. Glede izseljevanja vojaških obvezancev v Ameriko je Koroška med avstrijskimi deželami četrta. Povodom debate v subkomiteju budgetnega odseka o škandaloznem postopanju parobrodskih družb, njihovih izseljenikov in zastopnikov, je poudarjal deželnoobrambni minister, da se je izselilo največ vojaških obvezancev iz Dalmacije. (To je umevno, kajti dalmatinski Slovani žive v neznosnih gospodarskih, političnih in narodnostnih razmerah. Poleg tega

so ob morju in imajo najlepšo priliko, da zapuste nehlvaležna domača tla.) Za Dalmacijo pride Galicija, za njo Bukovina in teji sledi kot četrta Koroška. Nato pridejo Kranjska, Štajerska, Primorska in Moravska. Najmanj vojaških obvezancev manjka v Sleziji, na Češkem, Tirolskem, Spodnje in Gornje Avstrijskem in v Solnogradu. Tozadevno piše »Arbeiterwille«: S to izjavo je potrdil deželnoobrambni minister javno samo to, kar nam je že prav za prav znano. Krasen vzgled zato nam nudi na Koroškem Ziljska dolina, iz katere se je izselilo že skoro vse delazmožno in krepkejšo moštvo. Doma so ostali večinoma le še žene, starci in otroci, ki čakajo bedni na podporo, ki jim jo pošljejo sorodniki iz Amerike. Bednim gospodarskim razmeram se moramo zahvaliti, da je postala Avstrija takorekoč eksportna država za človeško blago. Značilno je pri tem, da tvori glavni kontingent tega eksporta kmetski stan, katerega poskušajo naši agrarci s tako vneto reševati na stroške mestnih konsumentov. Uspeh te akcije je bil do sedaj še vedno negativen.

Primorsko.

Iz politične službe. Sekcijski šef notranjega ministrstva Ivan Krekich - Strassoldo pl. Treuland je imenovan za namestniškega svetnika na Primorskem in je dobil obenem red železne krone III. razreda brez takse.

Za slovenske gimnazijce v Gorici. V nedeljo se je ustanovil v Gorici podporni zalog »Simon Gregorčič« za uboge učence c. kr. državne gimnazije v Gorici. Društvo bo podpiralo uboge dijakke finančno in materijalno, s kakršnimi podporami bo pač društvo razpolagalo. V odbor tega zaloga so bili voljeni: Predsednik dr. Pirjevec; odborniki: prof. Lavrenčič, Prijatelj, Rauter, dr. Šorli, Šaplja in trgovec Hribar; namestniki: dr. Orel in prof. Devetak in preglednika šol. svet. Santel in prof. Berbuč.

»Socijalna Matica« v Gorici je imela svojo glavno skupščino v nedeljo, dne 26. oktobra v dvorani pri »Jeleni«. Udeležilo se je okoli 30 članov. Predsednik dr. Bogomil Vošnjak je podal v otvoritvenem govoru poročilo o nastanku in dosedanjem razvoju »Socijalne Matice«. — »Socijalna Matica« se je ustanovila, da bi se s tem sistematično in smotreno organiziralo izdajanje publikacij, kakor so dotle izhajale posamezno iz vrst narodno - radikalne omladine. S »Socijalno Matico« je dobila »Veda« svoje naravno nadaljevanje in popolnilo. Pesimizem, ki je mnogokje spremljal nastanek »Socijalne Matice«, ni bil upravičen. Tajnik g. Vladimir Knaflič je poročal, da ima »Matica« doslej 9 ustanovnikov, 47 poverjenikov in 437 članov (v Ljubljani doslej najslabše!) Publikacije, ki bodo v treh tednih dotiskane, se tiskajo letos v 12.000 primerkih. Ko se »Matica« utrdi, raztegne svoj delokrog tudi na Hrvate in Srbe. — Skupščine se je udeležil gosp. prot. dr. Ilešič in gosp. učitelj Čok iz Trsta.

Državni prispevki za ceste in mostove na Gorškem. Letošnji državni proračun izkazuje letos za ceste in mostove na Gorškem sledeče prispevke: Za preložitve koroške državne ceste med Trnovim in Srpenico 15.000 K (doslej je bilo v proračunu že 359.700 K; ves potrošek je proračunjen na 336.000 K); za cesto Dol - Otlica 6500 K; za zvezno cesto Dolenje - Škrljevo - Vrhopolje 30.000 kron kot zadnji obrok; za popravilo ceste Idsko - Livek 16.000 K; za vozno cesto iz Kanala v Lig in Marjuno Celje 19.500 K; za cesto Dobrovo - Vipolže - Števerjan 25.000 K; za cesto iz Grgarja v Kalin in Avče 53.700 kron; za cesto iz Čepovana v Gor. Trebušo 22.000 K; za obrežno cesto Trst - Sesljan - Tržič 15.000 K; za most čez Sočo pri Zagraju 100.000 kron; za uravnavo Soče in hudournikov 94.000 K.

Odkritje spomenikov. Dne 4. novembra bode odkrili na Velikih Rolah pri Gorici spomenik tam ponesrečenemu vojaškemu avijatiku poročniku Petroviču. — V nedeljo so odkrili v Rihenberku spomenik generalnemu majorju Widmayerju.

Umrl je v kaznilnici v Kopru znani Födransperg, ki je umoril v Trstu neko šansonetko in razsekal njeno truplo na kosce, katere je pometal zavite v papir v morje. Födransperg je bil obsojen pred tržaško poroto na smrt na večalih in nato pomiloščen v dosmrtno ječo. V kaznilnici se je Födransperg obnašal jako vzorno in je bil tudi zelo priden pri delu. Pred nekaj časom je začel, kakor smo že svoječasno poročali, hirati za jetiko. Kljub pazljivosti zdravnika in vodstva kaznilnice je Födransperg v noči na nedeljo nenadoma umrl.

Zveza avstrijskih industrijcev (Jadranska sekcija) je imela v nedeljo v Trstu generalno skupščino, katere so se udeležili predsednik trgovske in obrtne zbornice Dementrio in več zastopnikov državnih in mestnih oblasti tržaških. Zborovanje je otvoril predsednik Jadranske sekcije Leopold Brunner, ki se je v svojem nagovoru dotaknil tudi sedanje politične situacije in je poudarjal, da upa, da se od sedaj naprej avstrijska zunanja politika ne bo več križala z interesi avstrijske industrije. Podpredsednik dr. Singer je omenil, kako velikega pomena za avstrijsko industrijo je v sedanjem razvoju avstrijske industrije Balkan, ki je prelojen in se odpira vedno bolj svetovni trgovini. S tem dejstvom mora računati avstrijski industrijalec in tako tudi avstrijska zunanja politika, kajti ravno to vprašanje je sedaj aktualno in Balkan se mora odpreti pred vsem avstrijski industriji, kajti drugače pade avstrijska industrija v očigled tujim trgovcem, ki se z vsemi silami bore za balkanski trg, na nivo, s katerega se ne povzdigne več do zaželene konkurenčne višine tujih industrij. Svetnik Pulitzer se je bavil v dolgem referatu z zakonom o subvencioniranju mornarice in je predlagal z ozirom na dejstvo, da se od daj zgradbe ladij tujim inozemnim ladjedelnim vedno bolj množe, izpremembo tega zakona. — Inženir Mazzorana je predlagal, da se naprosi vlado, da dovoli v očigled težki stavbi krizi v Trstu ustanovitve mestnega hipotečnega zavoda. Končno je prišlo na vrsto vprašanje glede kumulativnih tarifov za promet s Dalmacijo. Kakor znano, je trgovska in obrtna zbornica v Trstu odločno proti tem tarifom in sicer to v prid tržaškemu pristanišču in tržaški trgovini in industriji. Zborovalci so se pridružili mnenju zbornice in so sklenili po kratki debati, da naprosi Jadranska sekcija centralo, da naj ta poskuša doseči vsaj toliko, da se ne bodo uvedli kumulativni tarifi vsaj toliko časa ne, dokler se ne skliče glede tega vprašanja nova anketa, ki bo dosegla, če že ne izločitev teh tarifov, gotovo vsaj kompromis, s katerim bo ustrezno industrijalec, ki zahtevajo ta tarif, na tak način, da ne bo oškodovano tržaško pristanišče.

Pokvarjene sardine. Mestno tržno nadzorstvo v Trstu je konfisciralo v stanovanju nekega delavca 500 škatelj sardin. Škatlje so brez firme. Firma je delavec mehanično odstranil. Preiskava je dognala, da so vse te sardine pokvarjene in zdravju škodljive. Delavec je prodal sardine svojim tovarišem in znanjem po zelo nizki ceni. Kje je dobil sardine, ne pove. Poleg tega je našla tržna policija v nekem kladišču za pivo 200 zabojev z 2000 škatljami pokvarjenih sardin. Tudi te je tržno nadzorstvo zaplenilo. Mestni fizikat tržaški je izdal zaraditega poseben opomin, da naj ljudstvo ne kupuje sardin od zasebnikov, kajti ravno pokvarjene ribe so najbolj škodljive in povzročajo večkrat hudo zastrupljenje in dolgotrajne nevarne bolezni.

Žalosten konec skopuha. — Denar pri župniku. Na Reki je bil delavec Anton Surina, ki je bil znan pri vseh svojih tovariših, sosedih in znancih kot silen skopuh. Delal je na Reki 17 let. Jedel je večinoma samo kruh in pil vodo, ter štedil denar. Ko se je oženil, ni postal nič boljši. Po štiri do pet mesecev ni dal ženi niti krajcarja in reva je morala sama trdo delati, da je preživela sebe in dva otroka. Kljub temu je ostala pri njem celih 10 let v dobri veri, da bo postal mož boljši, ko si prištedi gotovo vsoto denarja. Toda zaman. Mož je postal še vedno bolj skop. Končno ga je žena zapustila. Kmalu nato pa se je možu zmešalo. Tičal je vedno doma, skrival svoj zaklad in ga prenašal s kraja v kraj. Končno je postal tak, da ni bil več za delo in odvesti so ga morali k svoji rodbini v Šapjane. Mož je tak, da se prav ničesar ne spominja. Če gre le par korakov od hiše, ne najde več vrat. Tudi ne pride sam iz sove v kuhinjo. Njegove prihranke, ki znašajo čez 5000 kron ima, kakor so zvedeli sorodniki — župnik. Kako je prišel denar k župniku, ne vedo. Njegova žena je sedaj vložila pri sodišču v Podgrađe vlog, v kateri zahteva, da vrne župnik denar nesrečnega moža in da dobe ta denar njeni otroci. Kaj je župnik na to odgovoril, še ni znano.

Dnevne vesti.

+ **Župan ljubljanski, dr. Ivan Tavčar,** sklicuje volilni shod na nedeljo, dne 2. novembra. Ta shod se vrši v Mestnem domu ob pol 10. dopoldne. Sklican je v namen, da dobe dr. Šusteršič napadi na mestno upravo primeren odgovor.

+ **Premalo se je zlagal.** »Slovenec« se je primeril malč. V soboto

je izgubil ključ, po katerem se navadno zlaže in tako se je zgodilo, da se je enkrat — premalo zlagal in da je najbrže v naglici segel pod navadno mero neresnice. Po naših izkušnjah sodimo, da se »Slovenec« povprečno tako zlaže, da pove o klerikalni stranki vsaj desetkrat več, kakor je res. Če je na kakem farovškem shodu 50 ljudi, pa zapiše »Slovenec« gotovo, da jih je bilo 500. V soboto je »Slovenec« hvaleč vodoval, ki jih je zgradil dež. odbor, zapisal: »Oskrbelo se je z vodo do 50.000 ljudi«. Glasom »Laibacher Zeitung« pa je dr. Lampe na nedeljskem shodu rekel, da se je 20.000 ljudem oskrebalo vode. Ker je v tem slučaju vendar dr. Lampetu več verjeti, kakor »Slovencu«, je torej že s tem dokazano, da je »Slovenec« prilagal 30.000 ljudi. To je gotovo lepo število, gotovo krepka in izdatna laž. Zlagati se kar za 30.000 ljudi — to kaj zaleže. Kaj takega se pač upa samo star lažnjivec, ki je že izgubil vsak čut za resnico. Ampak po pravem ključu, po katerem se »Slovenec« navadno laže, to vendar ni bilo izračunano. Navadno pove »Slovenec« desetkrat več kakor je res. Ali se mu je zdelo 200.000 preveč. Bože mili, kmečki ljudje so verjeli, da Johanca »kri ščica« in da je njena voda užitno zdravilo — takim ljudem se vendar lahko natvezi. Po naši sodbi bi se »Slovenec« tudi ne bil prav nič ženiral zapisati 200.000 in tega le ni storil, ker je založil ali izgubil običajni svoj ključ lažljivosti. V ponedeljek ga še ni našel. V ponedeljek je namreč pisal, da je bila Unionska dvorana, kjer se je vršil klerikalni shod »nabito polna«. V resnici pa je bila polovica sedežev prazna in so zadaj stali zborovalci tako na redko, da bi bilo med njimi nekaj parov prav komodno plesalo. No, pa če »Slovenec« že ne najde svojega ključa lažljivosti, naj se pa v prihodnje drži merila, ki si ga je pripravil za vodovode. 30.000 ljudi prilagati — to bo navsezadnje že zadostovalo. Sicer pa ima škof nadzorstvo nad »Slovencem« in bo že povedal, katero merilo je klerikalnim potrebam najbolj primerno.

+ **Oča Povše** so na nedeljskem shodu klerikalne stranke igrali prav žalostno vlogo. Tako daleč so se ponizali, da so samega sebe v nič devali. Trdili so, da se je svoječasno delalo za povzdigo kmetijstva s tisoči, a sedaj se dela s stotisoči. Svoječasno — to je bilo takrat, ko so bili oča Povše deželni odbornik in referent za kmetijstvo, sedaj pa je tisti čas, ko so klerikalci očeta Povšeta prav grdo iz dež. odbora ven vrgli in drugemu dali referat za kmetijstvo. Tako ponižanje samega sebe, je pa res bilo nepotrebno. Še mi, ki smo vendar Povšetovi politični nasprotniki, moramo hočeš nočeš priznati, da je bil Povše jako marljiv dež. odbornik in je skrbno delal na pospeševanje kmetijstva. O njegovih naslednikih pa tega ne moremo reči, zakaj ti store prav malo za kmetijstvo, veliko pa za tiste klerikalne kmete, ki jim zganjajo volilce. Takrat, ko so bili oča Povše dež. odbornik, se je delalo za povzdigo kmetijstva s tolikimi tisočaki, kakor jih je dež. odbor le zmogel in ti tisočaki so znašali tudi stotisoče, kakor prča obnovitev vinogradov. Sedaj pa, ko oča Povše niso več deželni odborniki, vidimo pri dež. odboru vse kaj drugega. Ali imajo klerikalci kaj takega pokazati kakor je obnovitev vinogradov. V vseh teh dolgih letih, kar so na krmilu, niso nič takega storili, kar bi se moglo temu le od daleč primerjati. Razmetali so res mnogo denarja, a vendar se v teh letih ni kmetijstvo nič povzdignilo, nego je še nazadovalo in je propad naravnost grozen. Samo letos je kakih 10.000 ljudi zbežalo s kranjske kmetije, da bi doma lakote ne poginili. V tem se najbolj spozna, kakšno je klerikalno povzdigovanje kmetijstva. Na stotisoče je šlo deželnega denarja pod naslovom »povzdiga kmetijstva«, a ta denar je šel rakom žvižgat in žabam pet in je kmetijstvo prinesel preklicano malo koristi. Nihče ne ve tega tako dobro, kakor gospod Povše, a na shodu je vendar samega sebe zatajil in hvail, kar v svojem srcu gotovo ostro obsoja. Pa kaj hočemo — moral je tako storiti, kakor so mu ukazali »voditelji«. Žalostno je pa tako samozatajevanje vendarle.

+ **Ta je pa preveč debela!** Za ljubljansko okolico niso klerikalci prav ničesar storili. Pa že prav ničesar. Zdaj, pred volitvami jih je spretelo spoznanje, da so se ljudje v ljubljanski okolici nevarno zbrihtali in zdaj je zadrega velika. Tako velika je, da se je začel dr. Šusteršič kititi s — tujim perjem. Na nedeljskem shodu je predstavljal zgradbo šolskih poslopij na Viču, v Št. Vidu in v Mostah kot zaslug klerikalne stranke. Toliko, da ni rekel: To sem

jaz napravil! Pa jo je slabo pogodil. Celu udeležniki nedeljskega shoda so se mu smejali in so rekli: Kaj bi tako govoril, mi smo šole sami zidali in sami plačali.

+ **Norišnica je za vse.** Časih je dr. Lampe tudi velikodušen in priznava tudi liberalcem tiste pravice, ki so jih deležni klerikalci. Tako je slovesno izjavil, da je norišnica za vse. To je res plemenito. Toda liberalci bodo morali za svoje norce že kako preskrbeti, kajti število klerikalnih norcev se na Kranjskem čudovito množi. Časih je na Kranjskem prišel en norec na 1500 ljudi, zdaj pa pride že na 250 ljudi en norec. In pri tem je pomisliti, da pridejo izmed duhovnikov le tisti v norišnico, ki že grizejo ali po vseh štirih hodijo, drugi lahko ostanejo na farah. To rapidno naraščanje norosti na Kranjskem ima svoj naravni vzrok: šnops pa pobožnost. Ljudstvo, ki so je duhovniki tako temeljito poneumili, da veruje v Novi Lurd in v sveto Johanco ter pije vodo duhovniške lajre kot čudodelno zdravilo, tako ljudstvo mora seveda producirati lepo število norcev. Tudi v dež. zboru računajo s tem, da bo razvoj klerikalizma znatno pospešil napredovanje norosti. Grof Barbo je v dež. zboru povedal, da bo morala dežela izdati kakor tri milijone, da bo sezidala prostore za kranjske norce. Toliko norcev še pričakujejo, da bo treba izdati tri milijone kron. O klerikalizmu pospešuje tudi umstveni razvoj prebivalstva. Tri milijone za tiste norce, ki jih šele pričakujejo. Prijazna prihodnost. Na ta uspeh so pa klerikalci res lahko ponosni.

+ **Bivši deželni poslanec Gangl** je priredil v nedeljo, 26. t. m. javen ljudski shod v pivarni pri Črnem orlu, da poda svojim volilcem v splošnem poročilo o zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora in o svojem delovanju kot poslanec posebej. Na shod je prišlo toliko ljudstva, da je bila sicer prostorna pivarna skoraj premajhna. Za predsednika je bil izvoljen sodrug Leop. Alič, za zapisničarja pa Fran Tavces. Soglasno se je odobrila sprememba dnevnega reda, da se najprvo obravnava o splošni zahtevi rudarjev po zavarovanju zoper neizgode. Poročal je sodrug Tokan in soglasno se je sprejela po njem predlagana tozadnja resolucija. Na to je podal obširno in stvarno poročilo bivši poslanec Gangl, ki je v zanimivem naduro dolgem govoru podal predvsem jasno sliko o pravičnosti in poštenosti klerikalne večine v deželnem zboru kranjskem. Nadalje pa poročal o svojem vestnem poslaniškem delovanju v deželnem zboru. Govorili so še sodrug Tokan, Štravs in Alič, ki je ob zaključku nad dve uri in pol trajajočega shoda predlagal priznanje in zahvalo bivšemu poslancu Ganglu za njegovo vestno in marljivo delovanje. Zahvala je bila soglasno sprejeta in poslančevu poročilo z odobranjem sprejeto. Za besedo se je bil oglašil tudi neki klerikalni mladenič, ki pa je samo povzročil nepotrebno razburjenje in korenito osmešenje idrijskih klerikalcev, ki pošiljajo take reprezentante na javne shode. Če povemo, da je kvasil, da so napravili liberalni pajki 24.000 K škode v stanovanju deželnega glavarja, je dovolj povedano za sodbo o tem idrijskem klerikalnem junaku. Shod pa je bil sicer enodušna obsodba klerikalnega terorizma v kranjski deželni zbornici.

+ **Zavidanja vredni Armenci!** Ruski minister zunanjih del se je mudil sedaj v Parizu in v Berlinu. Tam je z vodilnimi državniki razpravljal o raznih aktualnih vprašanjih in med drugimi posebno o razmerah, v katerih žive Armenci v turškem cesarstvu. Turki so večkrat Armence tako klali, kakor časih Srbe in Bolgare in so v tistih deželah vedno nemiri. Rusija, ki meji ob armenske pokrajine, dela zdaj na to, da bi Armenci že enkrat postali deležni miru in narodne ravnopravnosti. V ta namen je stavila turški vladi sledeči predlog: Vseh šest vilajetov, v katerih prebivajo Armenci, je združiti v eno provinco, s kristijanskim generalnim guvernerjem. Ta naj vlada provinco s pomočjo narodnega sveta, v katerem naj bodo zastopani Armenci in Turki po razmerju narodnosti. V uradih naj se v vsem notranjem in zunanjem uradovanju uvede popolna ravnopravnost armenskega in turškega jezika; Armenci in Turki naj dobe šole v svojem jeziku in naj bodo otroci vsake narodnosti vezani, da morajo obiskovati šole svoje narodnosti. Uradniki morajo biti v vsakem kraju tiste narodnosti, katere je prebivalstvo, in smejo turški uradniki posloovati samo za Turke, armenski pa samo za Armence. Turška in kristijanska vera naj bosta popolnoma enakopravni. Kakor poročajo ruski listi, se v Berlinu nič prav ne ogrevajo za ta načrt Sazo-

nova, pa le ker iščejo pridobiti si in utrditi simpatije Turkov, vendar je upati, da stvar v bistvu zmagaja, saj je Turčija že sama načeloma vse odobrila in se le upira združitvi vseh šestih vilajetov v eno provinco ter hoče ustvariti dve provinci. Tako bomo Slovenci kmalu z zavistjo gledali celo na Armence!

+ **Zmazali bi se radi.** Čudeži vodiške Johance so v prvi vrsti cerkven škandal. Ni glavna stvar to, da je Johanca telečjo kri švicala in sleparila ljudi, da se gode na njej »čudeži« in se na njenem telesu prikazuje rane, ampak glavna stvar pri tem sramotnem škandalu je to, da se je vršilo to sleparstvo nekako ob sodelovanju duhovnikov. Vodiški župnik je stražil Johanco, dal ji je v župnišču prostor, da je mogla slepariti, stal je pri tem sleparstvu ob njeni strani, je njeni komediji pomagal s tem, da je delal nad njo znamenja s križem in je sploh svoj urad in svojo duhovsko veljavo postavil v službo te goljufije. Vodiški župnik je star mož, če je kdaj pod vplivom lemenatarske vzgoje tudi res verjel, da se zgode na svetu kaki čudeži — življenje ga je davno izmodrovalo. Tak star mož pa bi se dal od kmečke ženske spraviti v zmoto, tak star izkušni človek, ki pozna vse vrste verskih sleparij, pa da naj je verjel le en sam trenutek, da je malopridna kmečka ženska izbrana od Stvarnika, da se gode na njej čudeži? To je larifari. Vodiški župnik je prav natančno vedel, da so Johancini čudeži sleparija in če bi desetkrat prisegel, da tega ni vedel, mu živ krst ne bo verjel. Sleparije v vodiškem farovžu so se godile mnogo mesecev. Vedeli so za to ljubljanski škof, vedeli kano-niki, vedeli vsi župniki — a ne eden ni ust odprl, ne eden ni posvaril ljudstva. Zdaj se vsi opravičujejo, češ, saj se mi je zdelo, da je vse skupaj sama sleparija, pa nisem hotel nič reči. Lepi ljudski prijatelji, ti blagoslovljeni možje! Videli so, kako sleparija se godi, vedeli so, da se godi iz umazanega nagiba, samo da se iz ljudstva izmolze čim več denarja, videli so, da to početje priprosto ljudstvo tako poživinja, da liže smrdljivo kri in pije vodo nesnažne ženske — pa ne eden ni ust odprl, ne eden ni imel toliko srca za ljudstvo, da bi bil izrekel kako svarilno besedo! Molče so asistirali sleparijam v vodiškem farovžu ali pa jih celo potrjali kot čudeže in kvečjemu, da je katerega trla zavist, da sam nima v farovžu kake babnice, na kateri bi se prikazovale Kristusove rane. To je najškandaloznejša stran te afe, to da je tej aferi značaj cerkvenega škandala.

+ **Preveč se pri Slovencih pije.** To je žalostna resnica. Ne pije se toliko, kakor na Hrvaškem in na Poljskem, na Nemškem ali na Švedskem — ampak kar je naša narodna nesreča je to, da pije kmečko ljudstvo šnops. Povsod na svetu vidimo isti pojav: šnops in klerikalizem sta nerazdružljiva. Več ko kje šnopsa spi-jejo, bolj se razvija klerikalizem. Konsum šnopsa na Kranjskem rase v razmerju s tem, kakor se razširja klerikalizem. Zato je tudi čisto naravno, da je postal deželni glavar na Kranjskem mož, ki je v najbližjem sorodstvu z ono rodbino, ki ima najslavnejšo šnopsbutiko na Kranjskem. Preveč se pri nas pije. A klerikalci so pač zadnji poklicani, da bi proglasili liberalce za pijance. Saj je gotovo, da so liberalci časih malo preveč veselili, toda to že močno pojema in sploh ni bilo pijančevanje v liberalnih krogih nikdar tako razširjeno, kakor je med klerikalci. Ne bomo govorili o kmečkem ljudstvu, ki za šnopsa milijone. Poglejmo po farovžih. Kje se več pije, kakor po farovžih. Dilirium tremens — to je pojav, ki je v raznih farovžih tako navaden, kakor v drugih hišah nahod. A kaj šele klerikalna inteligenca. Kaj tako zapitega, kakor je klerikalna inteligenca, ni kmalu kje dobiti. O tem zverinskem pijančevanju katoliških akademikov, bi se dale napisati cele knjige. Ni dolgo tega, kar je umrl katoliški mož z akademsko izobrazbo, ki je bil tako udan pijančevanju, da je še na stranišču šnops skrival in ga hodil pit. In prav malo časa je tega, kar je neki katoliški doktor od pijanstva tako znorel, da ga je pet mož komaj ukrotilo. Če liberalce malo zakroka, to na zadnje še ni nikaka nesreča in se vsekako še od daleč ne more primerjati žvižgavi pijanosti, ki vlada med klerikalci. Če hoče »Slovenec«, mu tudi postrežemo z imeni in s popisom različnih prizorov iz pijanskega življenja katoliških akademikov.

+ **O »svetnici« Johanci** piše »Novi Riečki List«: »... Povsem pozitivno vemo, da se je Johanca zadnje dni zadrževala na Reki. Reška policija je dobila od zagrebške brzojavko, naj pridrži v zaporu neko devico ali usmiljeno sestro, ki se dela

za svetnico, ako se jo dobi v pesti. Ker so na reški policiji vedeli iz časopisov, da je razkrinkana svetost in čudotvornost Johance Jerovšek iz Vodice, so bili prepričani, da išče zagrebška policija Johanco. Za to se je takoj odpravilo več detektivov na pot, da najdejo Johanco. Našli so Johanco pri nunah na Podmurvicih ter pazili nanjo. Reška policija je trikrat brzojavila zagrebški s prošnjo, naj pojasni svojo brzojavko, če se tiče Johance, a ni nobila nobenega odgovora. Ker reška policija ni imela nobene ovadbe proti Johanci in tudi ni bila izdana proti nji nobena tiralnica, je ni mogla aretirati. Koncem preteklega tedna je Johanca zapustila svoje skrivališče pri nunah na Podmurvicih ter odpotovala na Kranjsko, kjer so jo, kakor javljajo slovenski listi, zaprli. Na Reki je Johanca služila pri neki vdovi Sorko. Ta jo je odpustila iz službe, ker je neprestano letala v cerkev. Johanca je bila ljubimka reških kapucinov in nun. V kapucinskih samostanu je prebivala dlje časa, potem pa je služila pri nunah v Podmurvicih. »Krvavi pot« je potila v Možetovi hiši na Trsatu. Pri »Kristusovem trpljenju« ji je asistiral tudi profesor veronauka na gimnaziji na Sušaku Valjato...«

+ **Vse je laž!** Če hočejo klerikalci zakriti kakršno svojo nečednost, tedaj se poslužujejo najenostavnejšega sredstva in pravijo: naprednjaki lažejo! S tem seveda natresejo peska v oči svojim lahkovernim pristašom. Tako se je na nedeljskem shodu govorilo o dr. Krekovihih nečednostih, prav tako pa je tudi napravil župan pri Devici Mariji v Polju, Dimnik. Mi smo pribili dejstvo, da je dobil župan Dimnik od vseške tovarne deset tisoč kron, občinski tajnik Mrcina pa tri tisoč kron. Menda ima Dimnik jako slab spomin, če se ne spominja, kako mu je ravnatelj vevške papirnice izročil v občinski pisarni deset tisoč kron. Zakaj ga so potem obdačili? In ali ni ravnateljstvo samo izpovedalo, da je dalo županu Dimniku deset tisoč kron kot darilo »aus Gefälligkeit«. Tovarna prav gotovo ni darovala teh deset tisoč kron županu Dimniku iz same ljubezni do njega. Zdaj pa naj vevško delavstvo temu svojemu »zaščitniku« izreka neomejeno zaupanje in udanost. Kako more biti človek, ki je prejel sprejel od tovarne darilo v znesku deset tisoč kron, zagovornik delavskih teženj in delavskih interesov?

— **Umrli** je danes ob 9. dopoldne na jetiki ravnatelj tukajšnjega glavnega poštnega in brzojavnega urada g. Josip Štrukelj po dolgotrajni mučni bolezni. Pokojnik je bil imenovan za oskrbnika tukajšnje pošte, ko je ravnatelj Leban stopil v pokoj. Rajniki je bil rodom ljubljčan in je tudi v ljubljani dovršil svoje srednješolske študije. Bil je zlasti v zadnjem času pristaš klerikalne stranke in kot tak je bil tudi imenovan za oskrbnika in sedaj za ravnatelja tukajšnje pošte. Pri ljubljanskih občinskih volitvah l. 1911. ga je klerikalna stranka kandidirala v II. razredu v občinski svet. Bil je tudi izvoljen. Vkljub svojemu klerikalnemu mišljenju je bil pokojnik v narodnem oziru še dokaj odločen. V občevarju je bil koncilijanten in ni kazal tiste strankarske zagrizenosti, ki je v zadnjih letih prišla v navado pri naših klerikalcih. Zato se tudi ni mešal v strankarsko-politične debate v občinskem svetu. Kot uradnik je bil vesten, vlieden in prijazen, zato je vžival splošen ugled in uvaževanje. Pogreb bo v petek popoldne ob 4. Naj v miru počiva!

— **Sprememba v občinskem svetu.** Mesto umrlega ravnatelja Josipa Štruklja pride v občinski svet Josip Zupančič, c. kr. fin. prokurature oficijal in posestnik.

— **Javna ljudska knjižnica »Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj«**, Vožarski pot št. 4, koncem Florjanske ceste je odprta vsak torek, četrtek in soboto od pol 7. do pol 9. zvečer. — Ker je zlasti ob sobotah velik obisk, je ta dan odprta knjižnica do 9. zvečer zaradi trgovskih vajencev in pomočnikov. Na praznih Vseh svetnikov in v nedeljo, dne 2. novembra posluje knjižnica dopoldne od 10. do 12., ker je v soboto zvečer, to je na praznik zaprta. Knjižnica je založena z vso slovensko literaturo novejših dobe v tolikih izvodih, da vsak obiskovalec ali tajoj, ali v najkrajšem času dobi vsako knjigo. Nabavila pa si je knjižnica tudi najboljše nemške knjige. Razveseljivo dejstvo je, da poseča to knjižnico priprosto ljudstvo v izredno velikem številu. Vabimo tem potom vsakogar, naj sam obišče to knjižnico in jo priporoča tudi drugim, da jo obiskujejo, zlasti pa naj navaia vanjo mlade ljudi, ki so zapustili šolo. Večkrat se taka mladina le zato izgubi in pohajkuje, ker nima

razvedrila in ji je dolgčas, če ji daš pa knjigo v roko, pa ostaja doma in se izobrazuje in razvedruje z branjem.

— **Rodoljubni dar.** Povodom svoje poroke mi je izročila velečlena gospa Marija Kokalj, soproga c. kr. carinskega nadzornika v poklju, šestdeset kron, z željo, da jo razdelim enakomerno med ljubljanske družbe: »Sokol I.«, »Ženski telovadni krožek Sokola I.« in »Santepetersko žensko podružnico Ciril-Metodovo«. Temu plemenitemu došlo sem se odzval v polnem obsegu in me veže še prijetna dolžnost, da se rodoljubni gospe darovateljici iz vsega srca zahvaljam, želeč, da jo dobrotno nebo oblagodari za nje velikodušje s tisočero blaginjo! — Harambaša.

— **Zglaševalni urad v Ljubljani.** C. kr. policijsko ravnanje je objavilo sledeči razglas: V smislu § 12. razglasa c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 28. marca 1913, št. 818/pr. dež. zak. št. 13, o uredbi zglaševanja v okoliščini c. kr. policijskega ravnanja v Ljubljani, ukazuje c. kr. policijsko ravnanje, predložitev hišnih pol in stanovanjskih izkazov za stolno mesto Ljubljana do 15. novembra 1913. Dotične tiskovine z navodilom glede izpolnitve istih, se obenem pošljejo po pošti hišnim lastnikom oziroma oskrbnikom. Ko bi pa stranke posameznih hiš to tiskovino sploh ne, ali ne v zadostnem številu prejele, naj se potem isto zahteva v zglaševalnem uradu ali pa v bližnji policijski stražnici. Obveznost natančne izpolnitve hišnih pol zadane hišnega lastnika oziroma oskrbnika in one stanovanjskih izkazov stanovanjskega predstojnika. Hišni lastniki oziroma oskrbniki so zavezani hišne pole s stanovanjskimi izkazi vred po stanju dne 8. novembra 1913 v dotičnih rubrikah dobro čitljivo in pravilno izpolnjene do 15. novembra t. l. naravnost v zglaševalnem uradu c. kr. policijskega ravnanja ali pa v bližnji policijski stražnici oddati. Pri tej priliki se opozarja na važnost pravilne in resnične izpolnitve posameznih rubrik hišnih pol in stanovanjskih izkazov in se še posebno naglašja, da so hišne pole in stanovanjski izkazi temelj evidence prebivalstva in da je ta evidenca v interesu prebivalstva samega nujno potrebna. Posebno se opozarja pri tem na važnost rubrike: »Od kedar stanuje v občini, (namreč v Ljubljani.) Kdor ne izpolnjuje obveznosti pravočasne predložitve pravilno in resnično izpolnjenih hišnih pol in stanovanjskih izkazov, zapade po ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857, drž. zak. št. 198 kazni do 200 kron oziroma zopora do 14 dni.

— **Železniški prehod na Mariji Terezije cesti v Ljubljani** bo radi predelavanja železniških tračnic dne 4. novembra od 8. ure zjutraj do 4. ure popoldne za promet z vozmi zaprt. Vozniki naj rabiyo med tem časom prehod pri skladišču državnega kolodvora, isti ki vozijo v Tivoli pa oni pri Kolizeju.

Na Prežganju okraj Litija se zelo širi vročinska bolezen, vendar do zdaj še ni nobeden bolnik umrl. Zanesel je to bolezen iz Most nek po sestnikov sin, ki je ob času take epidemije tam dobil.

Žalostna slika podivjane mladine. Dne 22. oktobra so prišli fantje (če so 15 do 17letni pobalini že kaj takega) iz Rodin pri Trebnjem na bližnjo Dobravo koruzo ličkat. Seveda je imel tu, žal, glavno vlogo, kakor vedno — špirit. Ko so se ga Rodenci prav pošteno nalezli, so se vrnili domov. Med potjo pa so se po cesti premetavali, kakor pač otroci, če dobe opojnih pijač. To prerivanje je 17-letnega Franceta Gabrijela tako ujezilo, da je sklenil, z nožem napasti 15letnega Franceta Kongarja. Toda nož so mu bili vzeli drugi tovariši iz rok. Za to noč je bil Gabrijel razorožen in je šel z jezo v srcu k počitku. Drugi dan sta fantiča slučajno istočasno kosila deteljo vsak na svoji domači njivi, oddaljeni ena od druge par sto korakov. Spomnila sta se menda snočnjega večera in kmalu sta bila skupaj. Zdajci vzdigne Gabrijel ostro koso ter s tako silo mahne po Longarju, da se mu je jeklo zasadilo pod plečom v hrbet, mu prerezalo srce ter pogledalo pri prsih ven. Seveda je deček takoj strepetal; morilec pa mu je hladnokrvno izdrl koso iz rane ter jo vrgel tja po njivi. Dokončavši svoje grozno delo, se je šel javit orožništvu, ki ga je vtaknilo pod ključ. Taka je ta krščanska mladina, taki so sadovi duhovskega vpliva na mladino!

Prememba posestva. Hišo gospe. Fajdige v Radovljici je kupil na javni dražbi gosp. Leopold Fürsager, svetnik trgovske in obrtniške zbornice. V tujino. Te dni odpotuje v Sofijo na Bolgarsko obče znana in spoštovana gostilničarka in posestnica

gospa I. Avsenekova — po vsem Gorenskem znana gostilna »pri Joževcu« iz Begunj, da prevzame večji hotel v oskrbo. Vrli slovenski ženi ključemo pri njenem odhodu v tujino: Mnogo sreče!

Gradba nove šole. Z Jesenic nam poročajo: Kakor smo že davno poročali, imajo klerikali pri gradbi nove šole večno smolo. Pred kratkim je odstopil kot predsednik stavbnega odbora župnik Škubic, ker jim menda računi ne »štima«. Ako je ta, tu vobče razširjena govornica resnična, upamo, da stori c. kr. okrajni šolski svet svojo dolžnost. Pretečeni teden so zidarji pri gradbi nove šole morali počivati par dni, ker ni hotel dobavitelj več pošiljati opeke, kajti podjetnik noče pokazati »okroglega«. Da zidanje ne zaostane, je baje občinski zastop potolažil razkačenega liferanta.

Kinematograf »Ideal«. »Germinal«, senzacijska drama iz delavskega življenja po romanu Emile Zola, je dosegla pri večerajšnjih predstavah največji uspeh. Gledalcem je kar najbolj ugajala. Snov je vzeta iz socialnega življenja, vsebina je globoko ginljiva, igra prvovrstna. — Predvaja se pri večernih predstavah od 7.—9., od 9.—11. in se pripravlja v obisk. Popoldne drama »Obljubljena dežela«. — V petek specialni večer.

— Od 7. novembra počenši se bo predvajal velikanski zgodovinski film »In hoc signo vinces.«

Na današnji semenj so prignali 54 glav živine, in sicer 46 volov, 6 krav in dvoje telet.

Električna naprava. V papirnicah Vevče in Janezia Leykam-Vevške delniške družbe so sklenili na novo inštalirati 1100 žarnic ter 30 obločnic izmeničnega toka, katero delo se je poverilo Avstrijski Ganzovi elektr. družbi z o. z. v Celovcu. Obe tvornici preskrbuje z električnim tokom hidroelektrična centrala na Fužinah, ki obstoji iz dveh vodnih turbin in dveh generatorjev na vrtilni tok z po okoli 3000 HP storilnosti. Proizvedeni vrtilni tok 3000 voltov napetosti se na okoli 3 km dolgem elektrovodu na dveh prevede v obe omenjeni tvornici. To je ena najstarejših eksistirajočih naprav za prenos moči po sistemu vrtilnega toka s hudo napetostjo. Zgradila jo je firma Ganz I. 1896. Naprava je torej že 17 let brezhibno v obratu, ne da bi bile kdaj potrebne omembe vredne poprave na strojni ali na električni uredbi, kakor se vidi, so že pred tako dolгим časom gradili take naprave s popolno obratno varnostjo. Izza obstanka naprave so v Fužinah proizvedli okoli 35 kilovatnih ur, za kar bi se pri parni napravi ob normalnih razmerah potrebovalo najmanj 7000 vagonov premoga. Iz te primere se razvdi visoka gospodarska vrednost naprav za vodno silo.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani poslala je gospa Josipina Steiner kot blaginščarka Ciril-Metodove podružnice za Litijo in okolico 25 K 20 v iz nabiralnika gostilne gospe Alojzije Hašinger v Litiji. — Živel darovalci, ki so v nedeljo ta nabiralnik tako napolnili! Naj bi našli večkrat obilo posnelcev!

Prosveta.

Prva dramska predstava v slovenskem gledališču bo šele v soboto. Uprizoritev Funtkove drame »Tekma«, ki je bila projektirana v petek, se je morala odgoditi, ker je glavna interpretinja gđ. B. Vilharjeva ta dan zdržana. V soboto, na dan Vseh svetnikov, se uprizori, kakor običajno na ta dan, »Mlinar in njegova hči«.

Rnjivežnost.

— **Poročilo deželnega muzeja Rudolfinum v Ljubljani** za l. 1911 in 1912. Poročilo nam daje natančen pregled muzejske kronike in priručaja.

— **»Djubilije«.** Pod tem naslovom obelodanil je skladatelj F. S. Vilhar v dveh zvezkih vsekupne svoje samospeve z glasovirskim spremljevanjem. Prvi zvezek velja pet, a drugi zvezek tri krone. »Djubilije« naročajo se edino pri skladatelju v Zagrebu, Gunduličeva ulica št. 55. Kdor pošlje omenjeno svoto, dostavi se mu delo poštne prosto.

Razne stvari.

* **Menu za rodbinski diner** v cesarskem dvoru v Schönbrunn ob obisku nemškega cesarja: Potage Durham, Soufflés Périgord, Médailles de branzino à la vénitienne, Pièce de boeuf et jambon, Suprême de faisans Vatel, Champagne cup., Chapons rôtis, salade, compote, As-

perges en branches, Crème viennoise, Fromage, Glaces variées, Dessert, Madère Rich., Chât. Haut - Brion 1888, Steinberg - Kiedriški 1893 samotok, Samorodni 1901, dvorne kleti, Moët & Chandon Impérial.

* **Senzacionalen izum v angleški vojni mornarici.** »Daily Express« poroča iz Portsmoutha, da je napravila angleška admiraliteta te dni zadovoljujoče poskuse z nekim novim izumom, s pomočjo katerega se morejo ladje z elektriko na veliko daljavo razstreliti. Poskus so napravili s križarico »Terpsihora«, staro, 3400 ton obsegačo škaflo. Preteklo sredo je došla križarka v Stokes Bay. Neka linijska ladja je z daljave osmih milj vžgala streljivo, ki se je nahajalo na ladji »Terpsihora«.

* **Veseli dogodek na ruskem dvoru.** V angleških dvornih krogih je zelo iznenadila vest iz Petrograda, da ruska carica, ki biva že delj časa v Livadiji, pričakuje novega veselega dogodka. Najbolj bi bili veseli, če bi bil novorojenec moškega spola. S tem bi bilo rešeno vprašanje prestolonasledništva. Edini sin carjev veliki knez Aleksis, je težko bolan. Tuberkuloza kostna ga je tako zdelala, da ni nobenega upanja več, da bi ozdravil.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 29. oktobra. Državni zbor je najprej po zaključnih besedah minoritetnih poročevalcev sprejel zakon na šumeča vina. Nato je predsednik prekinil sejo. Sestali so se seniori strank ter sklenili, da se prične sedaj razprava o davku na žganje. Ideja, da se naj o vseh ostalih predlogih finančnega načrta vrši le ena debata, je propadla. Seniori strank so sklenili, da naj se od petka tega tedna do vseh petkov prihodnjega tedna ne vrši nobena seja v zbornici. Medtem se bodo vršila pogajanja med Rusini in Poljaki, oziroma vlado glede deželnozborske volilne reforme v Galiciji. Zatrjuje se, da vlada na obeh straneh za spravo dobro razpoložena. Upati je, da pride do sporazuma. S tem bi bila rusinska obstrukcija ustavljena in zbornica bi lahko pričela prihodnji teden z rednim delovanjem. V tem slučaju bo tudi grof Stürgkh v sredo prihodnjega tedna odgovoril na češko interpelacijo glede komisarjata na Češkem. — Začetkom današnje seje je ministrski predsednik naznanil, da bo cesar sprejel delegacije dne 18. novembra na Dunaju. Volitve članov delegacije se vrši v posebni seji državnega zbora.

Dunaj, 29. oktobra. Socialno-politič. odsek je izročil predlogo o varstvu pekovskih delavcev pododseku, ki naj na podlagi vladnega osnutka izdela tozadevni zakonski načrt. Ob enem je odsek protestiral proti sumničenju znanega Grünhutta, češ, da ima Grünhutt večino socialno-političnega odseka za seboj.

Dunaj, 29. oktobra. Naučni odsek je sprejel §§ 2—9 zakona o podražavljenju okrajnih šolskih nadzornikov.

Dunaj, 29. oktobra. V parlament je prišla danes dopoldne deputacija društva za zakonsko reformo, da protestira pri voditeljih stranke proti taktiki dr. Šusteršiča, ki je vložil ugovor proti temu, da se predloga glede reforme zakona brez prvega branja izroči justičnemu odseku. Deputacija je voditeljem strank predlagala, da naj paralizirajo efekt ugovora na ta način, da postavijo predlog o prvem branju na dnevni red, zbornica pa naj prepusti slovenskim klerikalcem, da opravijo sami debato.

Dunaj, 29. oktobra. V parlament je prišla deputacija odposlancev dijaštva umetniške akademije ter se zglasila tudi pri nemškem »Nationalverbandu«. Prosila je, da naj se poslanci zavzemajo za imenovanje Plečnika. Nemški »Nationalverband« je danes vsako intervencijo odklonil, češ, da za Plečnika ne more intervenirati, ker je Slovenec, ljubši bi bil »Nationalverbandu« klerikalec.

Dunaj, 29. oktobra. V današnji seji seniorov je izjavil ministrski predsednik grof Stürgkh, da ne namerava odgovoriti na interpelacijo glede Canadian Pacific, ker bo imel priliko v računskem pododseku podati eventualno še nadaljna pojasnila.

Gališka volilna reforma.

Dunaj, 29. oktobra. Danes je došel na Dunaj gališki namestnik Korytowski, da predloži vladi načrt gališke volilne reforme. Glavna težkoba obstoja v tem, pregovoriti del centroma, da se udeleži sej deželnega zbora, ker bi bil sicer deželni zbor nesklepčen. Z druge strani se zatrjuje, da se bo vladna volilna reforma predloga izdelala šele na Dunaju.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 29. oktobra. Opozicija je zopet nujno zaprosila za sklicanje državnega zbora, da se vrši razgovor o igralnicah. Podpredsednik Szasz je odklonil to zahtevo, češ, da bo ogrski državni zbor itak sklican 30. t. m.

Budimpešta, 29. oktobra. V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da bo predsednik delegacije zopet baron Lang. Vladna stranka je sklenila, prepustiti opoziciji 8 mandatov.

Hrvaška.

Zagreb, 29. oktobra. Nezakonito podražavljenje madžarske ljudske šole v Rumi je izzvalo toliko razburjenja, da je pričakovati v kratkem ozkega združenja vseh strank izvzemši starounioniste.

Volitve v Italiji.

Rim, 29. oktobra. Včeraj so priredili polancu Barzilaju velike ovacije. Množica je demonstrirala tudi za »Trieste italiano«.

Rim, 29. oktobra. Do sedaj je znanih 436 izidov volitev. Izvoljenih je 205 ministerijalcev, 46 radikalcev, 16 konstitucionalnih opozicionalcev, 25 klerikalcev, 12 republikancev, 30 oficijalnih socialistov in 18 reformiranih socialistov. Ožjih volitev je treba 84.

Novo špansko ministrstvo.

Madrid, 29. oktobra. Novo ministrstvo Dato je sestavljeno. Justično ministrstvo prevzame Delvadiello, delavsko ministrstvo pa Ugharte.

Ruska duma.

Petrograd, 29. oktobra. Ruska duma se je sestala včeraj k jesenskemu zasedanju.

Sasonov o svojem potovanju.

Petrograd, 29. oktobra. Sasonov pravi o svojem potovanju v Pariz in Berlin, da je prišlo v Berlinu do popolnega sporazuma glede Armenije, kar je tudi v interesu Turčije, ker se sultanova suvereniteta ne krši. Glede železnice na severovzhodu Anatolije je prišlo med Rusijo in Francosko do sporazuma. Najbrže se doseže sporazum tudi v rusko-turških pogajanjih glede gospodarskih vprašanj.

Nemčija in Anglija v Aziji.

Berolin, 29. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča o pogajanjih med nemško in angleško vlado, da so v principu sklenjena. Gre predvsem za portugalske kolonije, za Malo Azijo in za Bagdadsko železnico. Glede te železnice se je dosegel sporazum, da dobi Francoska, ki je bila doslej udeležena s 30%, druge kompenzacije. Anglija si zagotovi Koveit, Nemčija pa sme graditi železnico do Basre. Francija gradi več železnic v severni Anatoliji proti vzhodu in dobi koncesijo za zgradbo pristanišč v Jaffi, Haifi in sirschem Tripolisu. Zato posodi Turčiji 28 milijonov.

Dogodki na Balkanu.

Srbska skupščina.

Belgrad, 29. oktobra. Justični minister je predložil zakonski načrt o podražavljenju moratorija za menice od 30. decembra in za druge obveznosti od 12. novembra naprej. Vrš se nato adresna debata. Nacionalist Agatenović se pritožuje, da si vlada ni zagotovila pred izbruhom vojne nevtralitete Avstro-Ogrske, tako da ni bilo mogoče poslati vseh čet tudi s severo - zahoda na bojišča. Mnogo pokrajin Srbije tudi ni dobila vsled nezadostne diplomatske akcije. V tem historičnem trenutku naj se spominja srbski narod poleg zaslug Karagjorgjevičev tudi zaslug Milana Obrenovića, kneza Mihajla in kralja Milana Obrenovića. Govornik je za vojaški režim v novozasedenih pokrajinah. Staroradikalni disident Žujović slavi junaštvo srbskega kmeta. Pašić ima pač mnogo vzrokov za hvaljevanje vojski. Če bi srbska vojska ob Bregalnici ne bila zmagała, bi šlo Pašiću brez dvoma slabše, kakor Danevu v Sofiji. Končno zahteva nove volitve. Danes druga seja.

Srbija in Črna gora.

London, 29. oktobra. »Morning-post« poroča iz Rima, da se bavi Črna gora z načrtom ponekod spojit svoja diplomatska zastopstva s srbskimi.

Albanija.

Dunaj, 29. oktobra. Princ Wied zahteva od Avstro-Ogrske in Italije zlasti finančjalne podpore, ker ima samo 150.000 mark letnih dohodkov. Princ zahteva kronski dominij v Albaniji in gotove garancije, če se pristovoljno ali prisiljen odpove prestolu.

Dunaj, 29. oktobra. Provizorična albanska vlada je zopet zaprosila velesile, da naj imenujejo kneza.

Berolin, 29. oktobra. Avstro-Ogrska in Italija nameravata predlagati velesilam, da naj se že sedaj brez mejne komisije določi v velikih potezah meja južne Albanije. Obe državi vztrajata na tem, da zapuste

grške oblasti in vojski Santi Kvaranta in Koriko.

Atene, 29. oktobra. List »Patrias« piše: Odpira se najgloblje sovražstvo med Italijo in Grško. Ne gre samo za bojotk italijanskega blaga. Grki ne bodo opustili nobene prilike, da bi se ne masčevali nad Italijo.

Solon, 29. oktobra. Ko je komisija za določitev južnoalbanskih mej dospela v vas Borovci so vprizorili grški »sveti bataljoni« velikansko demonstracijo ter prisili komisijo, da se je umaknila v neko poslopje, kjer se je zabarikadirala. Demonstranti so nato prisili komisijo, da je morala zapustiti tudi to poslopje in vas.

Srbija in Bolgarska.

Belgrad, 29. oktobra. Prizadevanju ruske diplomacije se je posrečilo smer srbsko-bolgarskih odnosov spraviti toliko v boljši stadij, da bo sta v najkrajšem času zasedla poslanka svoja mesta v Belgradu oziroma v Sofiji. Srbski poslanik v Sofiji bo dosedanj srbski poslanik na Cetinju.

Agitacija za pokatoličenje v Bolgariji.

Sofija, 29. oktobra. (Posebna brzojavka.) Včeraj se je nadaljevalo v dvorani »Slavjanske Besede«, kjer se je leta 1910. vršil veliki slovanski kongres, zborovanje, tičeče se vprašanja prestopa bolgarskega naroda v katoliško cerkev. Na shodu so govorili: Sofronij Nikov, polkovnik Salabašev, Hristo Nejčev in Vladimir Šaplikov. Vsi govorniki, brez izjeme, so se izrekli za prestop Bolgarov iz pravoslavja v unijo s katoliško cerkvijo. Definitivno se bo o tem vprašanju sklepalo na prihodnjem zborovanju. — V tukajšnjih diplomatskih krogih se akcija in agitacija za pokatoličenje ne smatra za resno, to tem manj, ker so Bolgari v novejši dobi že dvakrat započeli tako akcijo, a je niso nobenkrat izvedli. Tudi sedaj je ta agitacija samo pesek v oči, da bi Rusiji malo ponagajali. Mogoče je sicer, da bo nekaj eksaltiranih elementov prestopilo v katolicizem, čisto gotovo pa je, da bo bolgarski narod kot tak ostal pravoslaven, kakor je bil doslej.

Črna gora in Italija.

Belgrad, 29. oktobra. V Srbiji vzbuja splošno nezadovoljnost in ogorčenje postopanje italijanske vlade, ki da namenoma zavlačuje Črni gori obljubljeno posojilo 30 milijonov kron ter dela edino na to, da razširi svoje koncesije in svoj vpliv v Črni gori.

Bolgarski car.

Sofija, 29. oktobra. Listi poročajo, da bo car Ferdinand, ki se mudi na svojih ogrskih posestvih, sprejel te dni avstrijskega zunanega ministra Berchtolda. Konference se bo udeležil tudi bolgarski zunanji minister Genadijev, ki je že odpotoval iz Pariza.

Makedonsko vprašanje.

Bukarešta, 29. oktobra. Iz Carigrada poročajo, da ideja vsvariti avtonomno Makedonijo še nikakor ni opuščena. Nekega dne bo izvršeno dejstvo, treba je samo čakati na ugodni trenutek. Bolgarska se ni za vedno odpovedala Kavali, Drami in Serešu. Se vse računi, ne da se pa povedati, kdaj se bodo poravnali.

Maščevanje bolgarskih častnikov.

Pariz, 29. oktobra. Listi poročajo, da je odšel po naročilu bolgarskih častnikov bolgarski poročnik Gorkov v Pariz in hoče zahtevati od znanega pisatelja Pierre Lotti, ki je trdil, da so izvrševali Bolgari grozodejstva, zadoščenje. Gorkov hoče Pierre Lottija pozvati na dvoboje.

Obrambna zveza na Balkanu.

Carigrad, 29. oktobra. Neki turški list priobčuje intervju z Veniselosom, ki je baje izjavil: Sklenili bomo z Rumunsko, Srbijo in Črno goro obrambno zvezo. Povabili bomo k pristopu tudi Turčijo. Kot pogoj bomo zahtevali od Turčije, da prizna, da je zveza sklenjena samo z namenom braniti evropsko Turčijo, ne pa tudi eventualen napad na Malo Azijo. Če bo mir s Turčijo podpisan, pojdem v Carigrad, da ustvarim podlago za zbližanje.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali: za »Ciril-Metodovo družbo«: odvetniška pisarna dr. Tomiškega v kazenski zadevi Beti K. ca. Ivana in Alojzij P. 5 K.

za »Slov. Sokolsko Zvezo«: odvetniška pisarna dr. Tomiškega v kazenski zadevi Beti K. ca. Ivana in Alojzij P. 5 K.

za »Stavbni sklad ljubljanskega Sokola«: uslužbenci dunajske mitnice v Ljubljani (i. s. Stepišnik, Spreitzer, Bedenčič in Kabaj) zbrali 6 K.

za »Osrednji vsedijaški podporniški odbor v Ljubljani«: Slovensko društvo v Opatiji 50 K. — Živel nabiralci in darovalci!

Društvena naznanila.

Narodna čitalnica v Ljubljani bo priredila več družinskih plesnih večerov. Pokroviteljstvo so prevzele narodne dame. Že to samo dejstvo daje čitalnici gotovost, da bodo v letošnji zimski sezoni čitalnični prostori shajališče vse naše narodne družbe. Za prvi večer, ki se vrši v soboto, dne 15. novembra, so priprave v polnem teku.

Društvo zdravnikov na Kranjskem. Prihodnje mesečno zborovanje se bo vršilo v četrtek, dne 30. t. meseca ob pol 6. zvečer na dermatološkem oddelku deželne bolnice.

Akademsko društvo slovenskih agronomov »Kras« na Dunaju priredi svoj prvi redni občni zbor 3. listopada ob 8. zvečer v gostilni Jaitner, XVIII., Ladenburggasse 16. — Gostje dobrodošli.

Akad. društvo slovenskih veterinarjev na Dunaju je na zadnjem občnem zboru izvolilo sledeči odbor: Predsednik: Samec Joža; podpredsednik: Ipavec Rafael; tajnik: Cuden France; blagajnik: Kunc Josip; gospodar: de Gleria Viktor; knjižničar: Rojko Makso; namestnika: Valsle Bolte, Gerbic Joža; preglednika: Mihevc Anton, Varl Leopold.

Gospodarstvo.

— Italijansko - albanska trgovska družba je bila pred kratkim ustanovljena v Rimu v svrhu, da podpira in širi trgovske stike z Albanijo. To svojo svrhu hoče doseči s tem, da opozarja italijansko trgovino in industrijo na razne potrebe albanskih trgov. Vsled tega je ustanovila v Albaniji več trgov, ki so že pričele delovati.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 25. oktobra: Fran Zavolovšek, posestnik v Kokarih na Stajerskem, 53 let, Zaloška cesta 11.

Dne 26. oktobra: Antonija Hrovat, delavka, 46 let, Hrenova ulica 6. — Marija Kosec, delavka, 71 let, Dolenjska cesta 2.

Dne 27. oktobra: Pavlina Marn, vdova, 36 let, Marije Terezije cesta št. 2.

V deželni bolnici:

Dne 24. oktobra: Tomaž Kunc, posestnik, 43 let, Jelični vrh. — Mariko Zupančič, krojač, 50 let, Radeče.

Dne 25. oktobra: Marija Borštnar, užitarica, 63 let, Zalog. — Fran Potočar, premogar, 67 let. — Josip Bučar, sin železniškega uslužbenca, 3 leta, Opekarska cesta 20.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Škodljivosti ribjega olja so v Scottovi emulziji premagane

Navadno ribje olje, če tudi dragoceno jačilo, ima toliko neprijetnosti, da je večkrat treba njega rabo opustiti. Odrasli in otroci ne čutijo pogosto upravičenega odpora proti njegovemu okusu, nego ga dostikrat zaradi težke prebavnosti tudi ne morejo lahko prenašati. Drugače pa je s Scottovo emulzijo ribjega olja, ki ni nič drugega nego okusno in lahko prebavno napravljen ribje olje.

Po prehlašenju, pri opešanju moči, otežkočenem dobivanju zob, ob okrevanju, ob nežni rasti kosti pri otrokih, pomanjkanju teka itd. že desetletja preizkušena Scottova emulzija izborna služi. Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisarni znamkah dobite od tvrdke SCOT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicuje se na naš list enkratno vpošiljatev poiskunjo od k ke lekarn.

Avstrijska specialiteta. Na želodcu bolehalo ljudem priporočati je porabo pristnega »Molovega Seiditz-praška«, ki je preizkušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepilno ter pospešilo na prebavljanje in sicer z rastočim uspehom. Škatljica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in s podpisom. 2 33

Dr. J. Z., zobozdravnik, Moravska Ostrova. Natančno in temeljito sem preizkusil Vašo ustno vodo in Vaš zobni prašek, ki ju že dolgo rabim sam kakor tudi moji bolniki, zato Vam z veseljem izražam svoje mnenje: Ustnih vod in zobnih praškov se nahaja veliko, toda v resnici dobrih je zelo malo. Bolniki naj se torej poslužujejo le onega sredstva, o katerem je preizkušeno in večletna raba izpričala, da je v resnici dobro. In ta je: Seydlin.

Serravallo
železnato kina-vino
Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, pobojša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

»Izborni okus.«
Večkrat odlikovano.

»Nad 8000 zdravniških spričeval.«
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje. 87

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«.

Zahvala.

Podpisane se prav iskreno zahvaljujem darovalcema zdravil!

Radeče pri Zidanem mostu, 25. okt. 1913.

J. Polanc, učitelj.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 29. oktobra 1913.

Termin.

Pšenica za okt. 1913. za 50 kg 11.32
Rž za okt. 1913. za 50 kg 8.95
Oves za okt. 1913. za 50 kg 7.44
Koruzna za maj 1914. za 50 kg 6.27

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji zračni tlak 736 mm

oktober	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
28.	2. pop.	736.2	19.0	p. m. jzah.	del oblač.
„	9. zv.	736.2	13.3	sr. jzah.	jasno
29.	7. zj.	735.8	6.5	brezvetr.	megla

Srednja včerajšnja temperatura 15.3°, norm. 8.0°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Gospodična

večja knjigovodstva in pisave na stroj, kakor tudi slov. in nem. jezika se išče takoj v trgovsko pisarno na deželi na Stajerskem. Ako ima 1000 do 2000 K se sprejme tudi kot sotrudnica proti vknjižbi vloge. Ponudbe pod: »Merkur 1913/3856« na upr. »Sl. Nar.«.

Elegantno

3864

stanovanje v vili

obstoječe iz 4 sob, kopalne sobe, verande in pripadki, 3864 se odda za februarjev termin 1914.

Vpraša se v pisarni

F. Supančič, Bleiweisova c. 18/1.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Marija Štrukelj roj. Pessiack naznanja v svojem in v imenu svojih otrok: Marica, Joško, Anka, Božo, vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je njen ljubljani nepozabni soprog, preljubi dobri oče oziroma sin, in stric ter svak, gospod

Jožef Štrukelj

c. kr. poštni ravnatelj in načelnik glavnega poštne in brzojavnega urada v Ljubljani, občinski svetnik itd. itd.

po dolgi in mukepolni bolezni danes ob 1/29 uri zjutraj v 43. letu starosti, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki nepozabnega rajnika se bodo v petek, dne 31. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne v hiši žalosti, Selenburgova ul. št. 8, slovesno blagoslovili in nato prepeljali k Sv. Križu kjer se položi v rodniško grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bode darovala v župni cerkvi o. o. frančiškanov dne 4. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne.

Prosi se tihega sožalja.

V LJUBLJANI, dne 29. oktobra 1913.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Zamaške

za steklenice in sode v vseh velikostih in kakovostih, za vinotirče, pivovarne, založnike piva, izdelovalce likerjev, lekarnarje, drogiste, mineralne vrelce in specerijske trgovine

izdeluje trdka 3706

Jelačin & Ko., Ljubljana

Edino domače podjetje te stroke na jugu monarhije. Električni obrat. Direktni uvoz probkove iz Španije in Portugalske. Zahtevajte cenik in vzorce. Zaloga raznovrstnih stanjlovih kapsljev.

Hiša z gostilniško koncesijo

hlevom za konje in z vrtom 3858

proda ali odda v najem

»Posojilnica« v Sežani, pri kateri je dobiti natančne informacije.

1091

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborna vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati.

A VIII 283/13/15.

3859

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji dedičev na prodaj po javni dražbi sledeča v zapuščino po dne 9. maja 1913 umrlem Antonu Brestvar iz Spodnje Šiške št. 201 spadajoča nepremičnina, za katero se je ustanovila izklicna cena: 8255 K in sicer zemljišče vl. št. 442 kat. občine Spodnja Šiška, obstoječa iz

hiše št. 201 v Sp. Šiški in vrta.

Dražba se bo vršila dne 7. novembra 1913 ob 3. popoldne na licu mesta v Spodnji Šiški št. 201 po c. kr. notarju Aleksandru Hudoverniku kot sodnemu komisarju.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo.

Dražbeno izkupilo je plačati v roke sodnega komisarja.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. notarju Aleksandru Hudoverniku v Ljubljani.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII., dne 6. oktobra 1913.

Priporoča se domača

konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri,

ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Išče se lepo meblovana 3857

mesečna soba

s posebnim vhodom. Takojšnje ponudbe pod šifro: »Poštno ležeče 72«.

Sprejemem vajenko

zmožno tudi nemščine, staro 16 let za svojo manufakturno trgovino

T. Ogrin, Novo mesto.

Sprejme se s 1. grudnom 1913

kontoristinja

zmožna strojepisja, slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi spričevali.

Prodajalka

mešane stroke iz dežele, z dobrimi spričevali. 3857

Trgovski vajenec

kmečkih staršev, zdrav, z dobrimi šolskimi spričevali.

Kje, pove upravništvo »Slov. Narod«.

Uradništvo c. kr. glavnega poštne in brzojavnega urada v Ljubljani naznanja tužno vest, da je njih preblagi predstojnik in kolega, gospod

3866

Josip Štrukelj

c. kr. poštni ravnatelj, obč. svetnik itd.

danes ob pol 9. uri dopoldne po daljšem bolehanju preminul. — Pogreb se vrši v petek, dne 31. oktobra 1913 ob 4. pop. iz uradnega poslopja. Blag mu spomin!

V LJUBLJANI, dne 29. oktobra 1913.

Novosti za jesensko sezono

kakor tudi

OBLEKE PO MERI najnovejše oblike pri:

B. Götzl

Ljubljana

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balzam RIA Vaših kurjih oces, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh
brez bolečin. Cena lončka z ga-
rancijskim pismom 1 K. Kemény,
Kaschau (Kassa) 1, Postf. 12/64 Ogrsko.

Voz brek

za 8 oseb in

3843

4 svetnike

po 1 1/2 metra visoke, ima napredaj

F. Cvek v Kamniku.

Mlajši ključavničar

se takoj sprejme

3862

Vevški papirnici.

Pivovarna bratov Reininghaus in Puntigamska pivovarna
v Gradcu

3841

naznanjati slavn. občinstvu, da se nahajati njih
centralni zalogi od zdaj naprej
v Ljubljani, Martinova cesta 28. — Telefon št. 90.

Tako jali kasneje se odda:

Stanovanje z 2 sobama, kuhinjo, vrtom
in pritlikinami, stanovanje z 1 sobo,
kuhinjo in pritlikinami, skladišče ozir.
shramba za vozove in konjski hlev na
Dolenjski cesti št. 48 blizu Plankarja.
Pojasnila je dobiti pri hišniku istotam
in v pisarni Popovič na Bleiweisovi
cesti št. 32. 3849

Za mehaniško-kleparstvo in inštalacijsko delavico se iščejo

dobrovoljni učenci

(lahke pogodbe) in dobro izučeni

klepar

Ignac Zakovšek, Trst, Via del
Trionfo št. 1.

Privatni plesni pouk

v novi dvorani hotela Union.

Vpisovanja za najbolje znani večerni tečaj za odrasle gospodične in
gospode iz dobre družbe bodo samo še kratek čas. Poučne ure vsak ponedeljek
in petek točno ob 8. zvečer.

K temu tečaju se pripuščajo samo učenci, ki so se preje prijavili pri podpisnem.
Poleg vseh sedanjih modernih plesov se poučujejo tudi slovita Tango in Two-Steps.

Privatne lekcije ob vseh urah tudi v privatnih hišah, družbah in klubih.

Vsakišna pojasnila vsak dan od 11. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne
v hotelu pri Slonu, soba št. 73.

Z velespoštovanjem

Giulio Morterra,
autor. plesni učitelj.

3620

Dobro izurjena 3772

šivilja

za damske obleke želi vstopiti v pri-
vatne hiše, najraje gre na deželo. Cenj.
ponudbe na uprav. »Slov. Naroda«

Železninar

dobro izurjen v tej stroki,

se pod boljšimi pogoji sprejme.

Vojašine prosti imajo prednost. —
Ponudbe na upravnštvo »Slovenskega
Naroda« pod „št. 1000/3820“. 3820

* Vso noč
odprta kavarna
„MERKUR“
Židovska steza št. 4
„MERKUR“
Izlakar Marija
Viktor. *

Najboljša in najzdravejša

barva
za lase in brado

je dr. Drallea „NERIL“, ki daje
sivim in pordečelim lasem njih prvotno
naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla,
rjava, temnorjava in črna v steklenicah
z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli
Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
Lasne kito, podlage in mrežice
vseh vrst; gledališčne in toaletne
potrebščine itd.

Proti prahajem, luskinam
in izpadanju las
deluje najboljša priznana
Tanno-chinin tinktura
za lase

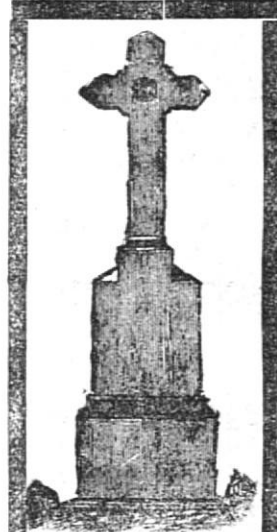
katera okrepčuje lasišče, odstranjuje
luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
medic. mil, medicinal. vin, specialiti-
tet, najfinjših parumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani Resljeva cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubil. mostu. 17

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi
člani bolniških blagajin južne železnice,
c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške
blagajne v Ljubljani.

Nagrobne spomenike

lepe, solidno izvršene, po najnižjih cenah priporoča
domača tvrdka 3653

Fr. Kunovar

kamnosek pri pokopališču Sv. Križa v Ljubljani.

Zaloga spomenikov vsakemur na ogled.

„BERSON“

gumijeve
podpetnike

nosi vsak, komur je
kaj na eleganci in
prijetni hoji.

Berson-Werke, Dunaj VI.

gumijeve
podpetnike

nosi vsak, komur je
kaj na eleganci in
prijetni hoji.

Berson-Werke, Dunaj VI.

Pozor!

Priporočam slav. p. n. občinstvu
svojo bogato zalogo 3774

suhih vencev

lastnega izdelka.

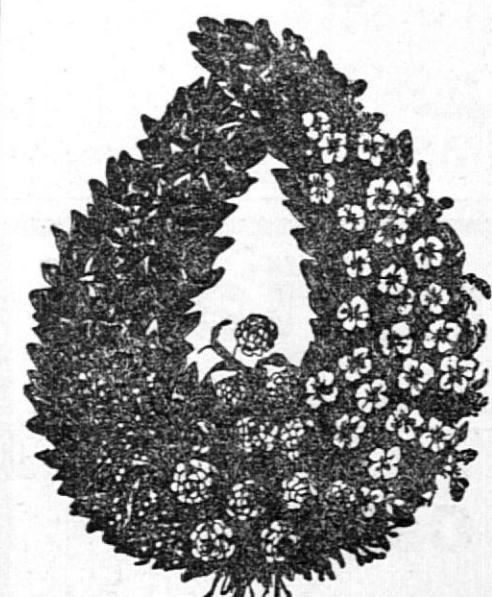
Nadalje se priporočam za izdelovanje
svežih vencev in šopkov ter trakov z
napisi in sploh vseh nagrobnih, v mojo
stroko spadajočih predmetov po naj-
novejši obliki in nizki ceni.

Ker sam izdelujem suhe vence,
prodajam jih lahko pod tvorniško ceno.

Za mnogobrojna naročila se priporoča
z velespoštovanjem

Viktor Korsika,

cvetlični salon, Kongresni trg št. 3.

Brzjavi: Korsika mlajši, Ljubljana.

Modni salon
Stuchly-Maschke

3 Ljubljana, Židovska ulica. 3

Priporoča po najnižji ceni cenj. damam tu in na de-
želi svojo bogato zalogo

zimskih klobukov in šport. čepic za dame in deklice.

Priznano dobro blago. — Nizke cene.

Popravila se točno izvršujejo. 1463 Zalni klobuki vedno v zalogi.

Ustanovljena leta 1841.

Ustanovljena leta 1841

Odlikovana tovarna jesiha.

LUIGI SALVADOR TRST.

Ulica Casimiro Donadoni št. 16. — Telefon št. 738.

Naslov za pisma: Luigi Salvador, Trst, poštni predal.

Edina tvornica s patent. avtomatičnim sistemom. Najznamenitejši na Primorskem.

Posebnost: Naravni jesihi iz belega in rdečega vina ter naravni jesihi
iz čistega alkohola za konzerve. 3329

Vsled avtomatičnega proizvodnje, ki je mnogo cenejši od ročnega dela, mi je
mogoče postreči svojim odjemalcem z izdelkom, ki je neprekosljiv glede do-
brote in nizke cene. — Naročbam se prilaga pismeno jamstvo, da odgovarja
izdelek popolnoma hranilni svrhi; na zahtevo pošljem vzorce in cene.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

V važnejših mestih iščem zastopnike.

Anton Šarc

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 5

priporoča

svojo bogato zalogo prve vrste platna,
namizne prtenine, brisalk, žepnih rob-
cev, nogavic, spodnjih kril, damskega
in moškega ter otroškega perila in
švicarskih vezenin.

Specialiteta: Izgotavljanje nevestin-
skih oprem od preproste do najfinejše
izvršitve.

Lastni izdelek.

Nizke cene.

3929

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.
Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

*

Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvržena blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov:

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst Avstrijskega Lloydja Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene.

3237

Točna postrežba.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. del. boln.

Lepo, veliko, suho in svetlo

skladišče

se odda. 3584

Več pove Julij Meinel, uvoz kave,
Šelenburgova ulica št. 7.

Čipkasto blago, čipke, vložki, vezenja
svila, posamentirja, gumbi, šaboti in vse druge modne
potrebščine za dame v obilni izbiri in dobrega okusa
v modni trgovini za dame

3493

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Pridni, pošteni

zastopniki

priklupne zunanosti dobe trajno delo prodajalca in inkasanta za dobro vpeliano tovarniško zalogo tu in v Kočevju. Potrebna je kavcija par sto kron. Začetnike eselejup. Ponudbe na pisarno Sv. Petra nasip št. 3. Ljubljana. Za Ljubljano se sprejmejo tudi dame. 3788

Franc Penca iz Mokronoga
prosi gosp. 3846

Franc Grmovnika

naj se nemudoma oglasi
pri meni radi važnega pričevanja o kup-
čijskih zadevi. Potne stroške mu povrne.

Priznana najnižje cene!

I^a perilo
za gospode, dame,
in otroke.

Klobuki

Cepice
i. t. d.

1754

Priporočila se modna trgovina
Peter Šterk
Ljubljana, Stari trg 18.

Najmodernejše

bluze,

jutranje

: obleke. :

Sportne jope in čepice
za dame in otroke.

Vse potrebščine za šivilje.
Postrežba solidna in točna.

J. Zamljen

čevlarski mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevlarska dela do najfi-
nejše izvršitve in priporoča svojo zalogo

storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in
telovadske čevlje.

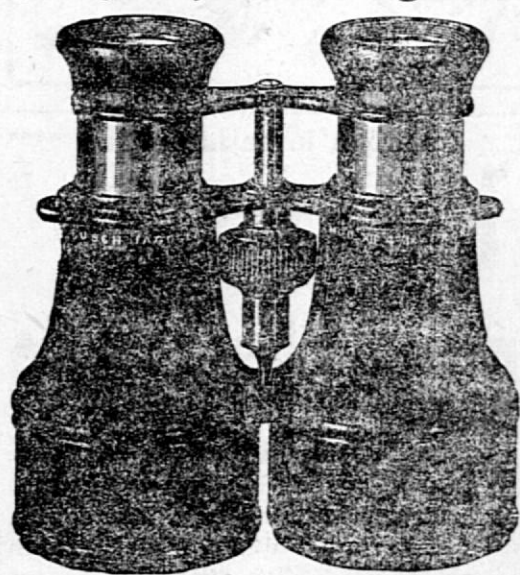
Za naročila z dežele zadostuje kot mera
pripisan čevlji. 237

Fr. P. Zajec

izprašan optik,

zalagatelj c. kr. armade, vojne mor-
narice, domobrancev itd.

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Očala in ščipalniki po strokovnjaških
in zdravniških predpisih. — Z elektr
obratom moderno urejena delavnica

Najnovejši cenik brezplačno!

Podjetje betonskih stavb

Bratje Seravalli

Kiparstvo:

Ljubljana, Slomškova ulica 19.
Telefon 251.

Tovarna umetnih kamnov:

Trst, via Fabro Severo 31.
Telefon 2322.

Edini zastopniki na Kranjskem

za vsakovrstne mavčne plošče (Scagliol-
Bautafel) tvrdke Hönigsberg & Deutsch

ter

priznano strešno lepenko „Coriolit“

tvrdke Emil Kutznicky. 3750

Za jesensko in zimsko sezono
priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek
za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastonj in franko.

Vedno velika zaloga

klobukov

in čepic

lastnega izdelka.

Kupuje kože

vseh divjačin po
najvišjih dnev-
nih cenah.

Se priporoča

za izdelovanje

kožuhov

vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V za-
logi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se

popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po
najnižjih cenah. 3369

J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.

POZOR!

Wotan svetilka

z vlečeno
svetilno žico

V zalogi pri
elektrarnah in instalatejih

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 8,000.000 kron. 152

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vseh vrst po dnevnem kurzu.